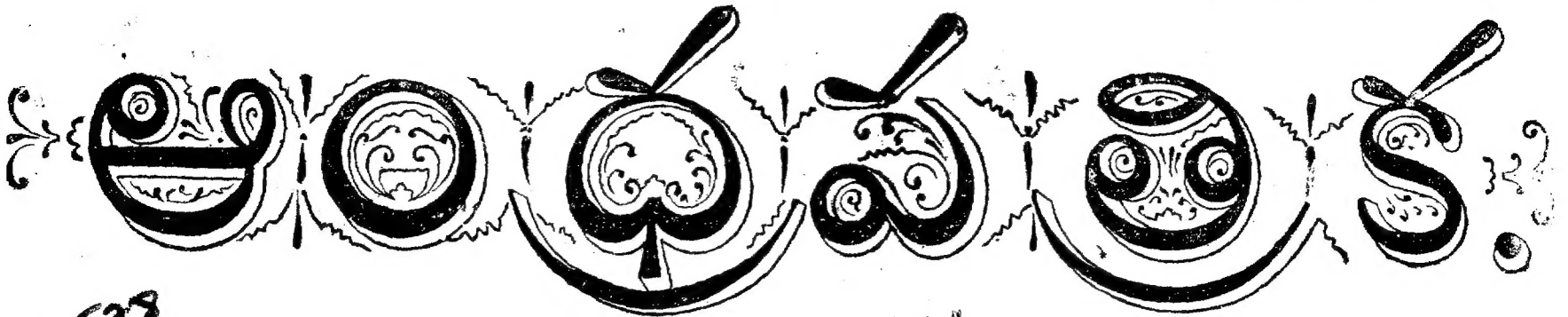

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

310578

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

జెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 19-వ తేది గురువారము

కు థి రో డ్గా రి నా మ స ం వత్స ర ము, వైశాఖమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

No. 16

సంచిక ౧౬

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగా ౩. సకలుమందులవలన మోసముగలుగను. కంచభావచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగడుఅమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను మోసము ౩.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 శంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

మార్వలు పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులు

తయారుచేయుట కగు వ్యయము తగ్గినందున మాపోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులను తగ్గుదల ధర్మపకారము
యిచ్చుటకు వీలుగనున్నదని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాము.

స్టాకునుండి సరఫరా చేయబడును

ఈదిగువ తెలుపబడినవాటిని స్టాకునుండి సరఫరాచేయగలము. 6, 8, 12, 14, 16, 20 గజ్జముల పవరు
గలిగినట్టియు మామూలుగా నమర్చబడు మేలైన పరికరములు గలిగినదియు సరఫరా చేయబడును.

మార్వలు పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులు హిందూదేశమందు అంతటను ఉపయోగించబడుచున్నది. అవి ఉత్కృష్టమైనవిగాను
ఎక్కువ ఖర్చులేనివిగాను, చాలకాలమువరకు మన్నినదిగాను యున్నవి.

పిండిచేయుటకు, పొట్టు విడదీయుటకు, వంపుచేయుటకు, పైలు డ్రైవింగులకైనది. మతియు కంట్రాక్టుదారులకు, కట్టడములు
కట్టువారికి మిక్కిలి ఉపయోగము చిత్రవిచిత్రపు జాబితాకు నేడే వాయుడు. మీకుకావలసిన ఎంజినుగూరించి గాని
లేక స్టాంట్సుగూరించి గాని మంచి ప్రవీణులు సలహానిచ్చెదరు. సలహాకుగాను కట్టుమేమియు నిస్వ నవసరములేదు.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd.

Engineers.

9, Second Line Beach, MADRAS.

and at

COIMBATORE, TANJORE.

CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, BEZWADA.

తెలుగుదేశం! (కొత్త పరిశ్రమలకు!)
 బల్లారి ధర్మవరం, కృష్ణమాచార్యుల
రోష నారాశివజి
 అను నాటకము వెల 1-0-0
 నలుమూలల బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు
 ప్రాచుర్యము.

మహాకాళిభస్మము

దీప్తి 8 అణాలు, 6 దీప్తిలు రూ 2-8-0
 గాలితిరిగి చెడిపోయింద, గాజుదీప్తిలో వుండబడి యు
 న్నది. కొంచెము భస్మము నీళ్ళతో చిక్కిగాలిపి వెంట్రుకకు
 వుండగలగాది యెండవచ్చు యెడల తాడు నిడుమలలో
 అది శ్రుతివలె రాలిపోవును. చక్రమును నలుపుగాని మరయే
 చెడుగాని కల్గును.

రాయల్ పండ్లపాడి

దీప్తి 3 అణాలు 12 దీప్తిలు రూ 2-0-0
 పండ్లను ముత్యములతో తెల్లగాచేసి చిక్కలను గట్టిపరచు
 ను. తీపు, రక్తము, దుర్వాసన-పోగట్టును.

చుండుతైలము

నీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు
 నువ్వును నూనెలకల కలలో చుండు పోసివారికి ఇది
 చాలా ప్రశస్తమైనది. దీనిని అయిదారు దినములు ఉపయోగిం
 చివమిడకు చుండు నిర్మూలముగా నశించును.
 విష్కోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు

శ్రీ రాజరాజనరేంద్రపట్టాభిషేక

సంచిక
 శ్రీ రాజరాజనరేంద్ర పట్టాభిషేక సవరణాంశములను
 సంబంధమున స్మారకవిన్నాముగ ప్రకటించబడిన
 సాంఘిక, అపూర్వముగు చారిత్రకసంపుటము.
 చాళుక్య యుగమునుగూర్చి సుప్రసిద్ధాంధ్ర
 పండితులచే వ్రాయబడిన భాషా, వాఙ్మయ, చారిత్ర
 సాంఘికాధిక కరిస్థితులనుగూర్చిన, పెక్కువ్యాస
 కులు చిత్రపటములతో విరాజిల్లుచున్నది. అమూ
 ల్యముగు గ్రంథము.
 ౨౫౦ పేజీలు పటములతోను చక్కని కాలికో
 బైండు. వెల ౫ రూప్యములు.
 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
 వలయువా రీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాయవలెను:-
 భావరాజ వేంకటకృష్ణరావు, బి. ఏ., బి. యల్.,
 కార్యదర్శి, ఆంధ్రదేశీయ విద్యాసంస్థ మండలి,
 రాజమహేంద్రవరము

Notification.

శ్రీ సప్తకువల్లూరు రాజావారు ధర్మకర్తగా
 పున్న శ్రీ వల్లూరు వేణుగోపాలస్వామివారి
 కళ్యాణ పుణ్యసము 24-4-23 వ తేదీన ప్రారం
 భించి 2-5-23 వ తేదీవరకు జరుగబడును. నదరు
 పుణ్యపరిసరములలో దిగువ నుదహరించిన పండ్ల
 ములు పెట్టబడును. గెలిచినవారికి విరివిగా బహు
 మతులు యియ్యబడును గాన యావత్సాది రా
 కొరక మునునది
 1. Polo, 2. Cock Fighting, 3. Ram Fight-
 ing, 4. High Jump, 5. Long Jump, 6. Pole
 Jump, 7. Sack Race, 8. Wrestling, 9. Foot Ball,
 10. Tugg of War, 11. Hurdle Race, 12. Obstacle
 Race, 13. Hockey, 14. Putting the Weight,
 15. Mile Race, 16. Quarter Mile Race, 17.
 Hundred Yards Flat Race, 18. Three Legged
 Race, 19. Wheel Barrow Race, 20. Swimming,
 21. Egg & Spoon Race, 22. Breaking the Pot,
 23. Blinding the Buff, 24. Native Gymnastics,
 25. Throwing the Cricket Ball,

యాదవులు-వారిరాజ్యములు

కలియుగమునంద యాదవులు శ్రీరాజ్యము గలిగి
 రాజ్యము లావరించి అజ్ఞయగాగ్రభువులువాడ చేసియున్న
 ట్లు కొన్ని చరిత్రాధారములు గనిపించుచున్నవి. మొట్టమొదట
 వనగా భారతయుద్ధాంతము యాదవులు వంశురాజ్యమును
 వ్యాపకము చేసినట్లుగా తెలిసింది అందుండి క్రమక్రమ
 ముగా వాడుకు అర్హులగుటచే దక్షిణదేశ గోచరీ కేవలం
 ద్వారానుద్రుమాను గూడ రాజధానులుగా చేసికొనియుండిరి.
 క్రమక్రమముగా నాల్గవ శతాబ్ది యాదవవంశమును ద్వార
 సముద్రపు యాదవవంశమునియు రెండు విభాగాలుగా నేర్పడి,
 వీరిలో వీరికి ఆంధ్రకలహములుగూడ కలిగి అందు చేపరికలము
 వారుమాత్రము ముందునకు వచ్చి గోదావరి కృష్ణానదుల మధ్య
 భాగమునెల్లను యితర శాత్రుకర్మరాజుల నెల్లను నయించి
 దేశాని రాజధానిగా చేసికొని పరిపాలించుచుండిరి. ఇదిగాక
 సురావసుని కుమారుడగు దృష్టపరారు డను యాదవరాజు మొ
 దట మహారాష్ట్రదేశమునకు బోయి అచ్చట రాజ్యమును స్థా
 పించి శ్రీగరమున కట్టెను రాజధానిగా చేసికొని పరిపా
 లించుచుండెను. అది ప్రస్తుతపు నాగేశ్వరరాజునిగల్గి నున్న
 చాందోరు నడియేయని కొందరు చరిత్రకారులనుచున్నారు.
 ఆ దృష్టపరారునికుమారుడు సేవులనంగడు ఇతడు తనపేట
 సేవులపురమున కట్టెను. అప్పటినుండి ఆదేశము
 నకునూడ సేవులదేశ మని పేరు వచ్చినది. క్రతుతము బొం
 బాయిరాజ్యమున భాగదేశము జిల్లాయున్న ప్రదేశమే సేవుల
 దేశమని ప్రతీతిగలదు. ఇప్పుటి ఆజిల్లాకంటే అప్పటి రాజ్యస్థి
 గ్గము భూభాగదక్షిణదిక్కుల కధికముగా నున్నట్లు నిర్దేశములు
 గలవు. సేవులనంగుని కుమారుడ ఆర్యకుమారుడు భాడి అమ్మ
 యనవరమును మనవడుగు భిల్లముడును రాజ్యములచేరిరి. ఆ
 వెళక శ్రీరాజరాజు, భాడిమగభిల్లములకు రాజులును మరొక
 డకు రాజులును రాజ్యమును పరిపాలించిరి. వీరిలో భిల్లముడు
 మహావక్తావంతుడుయ్యు ప్రఖ్యాతిగడసియుండెను. ఇట్లు
 కొందరు యాదవులు వరాహమంతులై పరిపాలించుచుండె,
 మూవర భిల్లముడనువాడు రాజ్యవిహారమునకు వచ్చెను.
 ఈతడు మహావక్తావంతుడై చాళుక్యరాజులలో గూడ కలి
 క్రితులగుడై యుండ చాళుక్యరాజుగ జయనింపాడు తనకుతు
 ను మూడర భిల్లమున కీర్తి వివాహము చేసెను. ఈతనికాల
 మున చాళుక్యరాజులకును మన యాదవరాజులకును గల యతః
 కలహములు నడుచిపోయెను. ఈతనికాలవారే రెండర సేవులనం
 గుడు రాజయి చాళుక్యరాజైన విక్రమాదిత్యుడును యాదవు
 లలో మిగుల పాముమచ్చించి కీర్తిగాంచెను. అనల కొన్నితర
 నులకుండును చాళుక్యులకును మనయాదవులకును అనుబం
 దముగా నుండియుండెను గాని ఆరల నైకభిల్లముడనువాడు
 మన యాదవులలో జన్మించి చాళుక్యులనెల్ల జయించి స్వతం
 తుడై స్వతంత్రరాజ్యమును స్థాపించెను (క్రీ. శ. 1182 వల
 ప్రాంతమున ద్వారసముద్రపు యాదవులను చాళుక్యరాజులను
 గూడ పూర్తిగా పరాభవించి చాళుక్యుల రాజధానియగు
 కళ్యాణనగరమును స్వాధీనపరచుకొనియెను. అనల క్రమ
 క్రమముగా కృష్ణానదికి సుత్రముననున్న రాజ్యకుంతయు కా
 క్రమించుకొనెను. కృష్ణానదికి దక్షిణమున మహారాష్ట్రదేశమున
 కప్పుడు మంతలదేశ మని పేరుండెడిది. వీరభల్లూరుకు మంతల
 దేశాధిపతియై యుండెను. భిల్లముడు 1191 వలలో వీరభల్లూ
 రునినైకగూడ వందెత్తి పోయెనుగాని అనవరమున వారిని
 జయించుట కలవిగాక, మరల భిల్లముడు వీటికి బోయెను.
 భిల్లముని తనవార యితని కుమారుడు వైశ్రపాలా డనువాడు
 యాదవరాజధానియగు చేసికొని రాజ్యమును. ఇతడును తండ్రి
 కలెనె నకాక్రమవంతుడై రాజ్యమును అభివృద్ధిగావించెను ఈ
 వైశ్రపాలా డదేవిద్యానుడు విద్యుత్ప్రియుడు మహావీరుడు
 మహావీరకర్మభావము గలవాడు. ఇట్టివైశ్రపాలానిగల్గ భాగ్య
 రాచార్యులవారి కుమారుడగు ఓక్కిగడను పండితుడని
 యాధామునందు జ్యోతిర్విద్యుడుగా నుండెను. అనల 1219 వల
 రపు ప్రాంతమున వైశ్రపాలాని కుమారుడు సింగయరావుని
 ప్రభుత్వమునకు వచ్చెను. ఈతనికాలమున యాదవులరాజ్య మతి
 విస్తారముగా పెరిగి చక్రవర్తియయ్యెను. ఈతడు మంతల, మా
 కడ, గుజరాత్, పన్నా, కచ్, కచ్, గడములను దేశములెల్లను
 జయించి జయశ్రీని చేకొని మహాకీర్తిపడెను. ఈతనికి సమకాలి
 కుడై కలహవంశముడై భావరాజుతో కలహవంశముగూడ
 పరిపాలించెను. ఈతని సేనాధిపతి భోలేశ్వరుడును బ్రాహ్మణ
 వంశమును అతని సోమవర్ష క్షేత్రమున, వీరభల్లూరునకు దొరకె

యభ్యుదయస్థితికి వచ్చెను. భోలేశ్వరుని కిరపుర పుత్రులుండిరి.
 అందు రాముడను క్షేత్రపుత్రుడు వీరకేతునితో జరిగిన మహా
 యుద్ధముగా భోలాది వీరసేనుడెను. రెండవకుమారుడగు
 విశ్వబుడను మరయొక పుత్రుడు సేనాధిపతుగా నుండి దక్షిణ
 కొంకణ దక్షిణమున రాష్ట్రదేశములను జయించి సింగయరా
 వునకు తనరాజునకు యిచ్చెను. మనయాదవవంశమున కలియుగ
 మున కీర్తిగొందినవారిలో సింగయరావపునియంత కీర్తి గన్న
 వారు లేరనుట యతికయోక్తిగాను.
 ఈసింగయరావపుడు భూమణుడ డగ్గమును, సింధునాపుర
 మును గట్టించెను ఇతడు రాజ్యస్థాపనతో గూడ అనేక జేవా
 లములనుగూడ స్థాపించెను. ఇ. శతాబ్ది రాజ్యము చేయు
 చున్న రాజులలో నెల్ల శ్రేష్ఠుడగుట కృష్ణానది, విష్ణువంశ
 దృష్టమును విడు తిలసికొనిగలగుటచేట్లయే తెలియరచ్చుచున్న
 ది. యాతనిగల్గ సోమవంశ మంత్రపుంగవులకుండెను. ఆయంత్ర
 పుమారుడు రాజ్యభయదనువాడు సుగీతరత్నాకరమును గ్రంథ
 మును యాప్రభుత్వముననే రచించెను. భాస్కరాచార్యుని
 మనుడతగు ఛాంగదేవుడు గూడ సీతని రాజ్యముననే యుండె
 ను. భాస్కరాచార్యులవారి కమ్మనకు శ్రీగతియును, ఆతని
 కుమారుడు ఆనంతదేవుడును జ్యోతిషమున మిగుల విద్యావం
 తులు. వీరంతుడు మన యాదవుల రాజ్యములోనే అభివృద్ధికి
 వచ్చి, రాస్కరాచార్యుల మనుడగు ఛాంగదేవు అనువా
 డమితచేకొనిగి. ఆతనికలన భాగదేశమునది చాలిసగాం తాలా
 కాలానున్న పాటణానుడు గ్రామమున సింధు కిరవడిను
 ను గ్రంథమును కేర్పరుట పాఠశాల యొకటి స్థాపించెను.
 ఆనందదేవు డొక దేవాల భయుడు, అనగా, భివానీ దేవాలయ
 ముగట్టించెను. కాని సింగయరావపుపుత్రుడగు వైశ్రపాలా
 డనువాడు మిగుల విద్యావంతుడను, పరాక్రమవంతుడును
 ఆయుధులు, తండ్రి యెదుటనే స్వగృహదయ్యి, ఈతనికుమారు
 డు మహాపురస్కృతి కిరసికి ఉత్సాహము భంగమై కృషన
 గ్రంథము యుండెను. అనల మనుడగు కృష్ణదేవవాడు
 1247 వలలో రాజ్యమునకు వచ్చెను. ఇతడును వైశ్రతేజము
 తో వోభించుచుండెను. ఈ రాజు తన తాత తండ్రిలను చేయ
 నేరని యజ్ఞముల ననేకములను గావించి బ్రాహ్మణులకు అనే
 కాగ్రహరములను దానము లిచ్చెను. కొన్ని దినములకు ఓక్కి
 డేవుని క్రమము నెల్లముకు మంత్రీత్వమునకు వచ్చెను. అతడు
 మహావిద్యానుడు. నూక్తిముక్తాభీతుడు గ్రంథమును రచింప
 చెను. కేదార నూత్రభాస్కరుడును టీక చాసిన అనులానందు
 డను వాడు ఈకృమి యాధానమునను విద్యానుడై య
 యుండెను. ఈతనికి వెళక 1261 వలలో మహాదేవు డను
 కృష్ణానదియును రాజ్యమునకు వచ్చెను. ఇతని కరిపాలము
 నుక మనయాదవుల దేశమునకు, సేవులదేశ మయి పేరుండె
 ను. ఈరాజు చేతికిగి. నేక సామంతురాలు లుండుటచే
 ఈతనికి చక్రవ రివినదమును వహించెను. ఈతడు క్ర
 క్తి విరువకుతో గూడ రాజ్యసంగ్రహమున కేళపు డను
 బ్రాహ్మణుకు బుద్ధిభావగానుండ ఆప్రోత్సాహముజ్జమును
 చేసి బ్రాహ్మణులును సంతృప్తిపరచెను. ఈతనికి వెళక కృ
 ష్ణానదునకు రామదేవు డనువాడు రాజ్యమునకు 1271 వలన
 వచ్చెను. ఈత డన్నివిధములలోను ఓరుగంటి ప్రతాపరుదరు
 బోలియుండెను. ఈతని చరిత్రమును ప్రత్యేకముగ నొక చరిత్ర
 వ్రాయదగియున్నది. ఇతడు మహావ్రతావళి, విద్యా ప్రియు
 డు. అనేకవిద్యానులను, తనయాధానము చుండుకొని యుండె
 ను, అనేక గ్రంథములను రచించుక చేసెను. ఈతడు నిరుప
 మా వైదనముతో రాజ్యము చేయుచు కడకు కలిసామ్రాజ్య
 వైభవముచే 1294 వలలో అల్లావుద్దీన్ ఖల్జీ యను మహమ్మదీ
 యునిచే కట్టుకడి రాజ్యమును భాగవోగిగెనెను. 1307 వలలో
 పూర్తిగా నోడిపోయెను అప్పటినుండి మన యాదవరాజుల
 రాజ్య మంతరించిపోయెను. కాబట్టి ఓయాదవవంశములారా!
 అట్టి మహావీరుల నంతయునందు బుద్ధివారము అనుట కయిన
 మనము కలియచ్చామునా? అలాగించి కొనము అట్టి మన
 యాదవ వంశపు పూర్వుల కీర్తిని స్మరించి యైనను మన బాంధ
 లకు విద్యకేర్పించి విద్యావంతులను గావించి గంధమును
 బాగుపరచగన్న సింకను నలుపులలో నీచత్వమునకు పాటు
 గాక యుండగలమా? ఆలోచింపుడు.

భోగమూర్తికృము, చాటపర్రు.
 మ. చాంగమునెహగిల కొత్తడెరిలు
 (కొత్తంకర్తమునుండి బ్రాంధించిన అంగ, అరక
 తెనుగు భావలలోగల డెరిలు ఇదాముగా యివ్వబడును.
 ఒక అజాస్థాంపుతో సహా బాటచాగ్గి నవలెను.
 మేనేజరు, ఆంధ్రా ఆయుర్వేదకీ. ఫర్వసి,
 185 నూంటుకొడ్డు, మద్రాసు.

గాంధీ జిక్షాదినము

మదరాసునందు బహిరంగసభ

నాయకుల యుద్ధము

గాంధీ జిక్షాదినస్మృతి నొనర్చుటకు గాను గత దిన సాయంత్రము 6 గంటల మహాజనసభ భవనమునందు పౌరుల బహిరంగ సమావేశము ఆరంభమయ్యెను.

అధ్యక్షుడు

అధ్యక్షుడు తన ప్రారంభోపన్యాసమునందు తిలక్ స్వ రాజ్యనిధి కన్నా గురించి యుద్ధించుచు నిట్లునుడివెను ఏకాగ్రతనుగాని జనపరివర్తన ధనము ప్రధానము.

రాజునాథ మొదలి గారు

తరువాత, తిమిళ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకు శుభాకాంక్షలు యగు రామనాథ మొదలిగారు రుక్మిణిపుత్రులు తమ స్వరాజ్యనిధి కన్నా గురించి కమిషనరు పరిశీలించియు నుడివెరి.

అవినీతివల్లనాయకరుగారు

చెన్నైగర జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ కాన్యదర్శియగు అవినీతివల్ల నాయకరుగారు, గాంధీజిక్షాదిన పౌరస్మృతిను గురించి ప్రసంగించిరి.

స్వరాజ్యమునందు బహిరంగసభ దేశములందు నిర్దేశము నుండవలెను.

కొత్తకొత్త నధిక మొనర్చుటకు ప్రచారమవలయును. ఇందులకు గాను జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘములు మొదలు గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘములవరకును ఏర్పరచి దేశములవలెను ప్రచురము సులభము.

సింగర వేలు పెట్టిగారు

సింగరవేలు పెట్టిగారు ప్రసంగించుచు భావికార్యక్రమముల గురించియు ఉత్సాహము సందర్భముల దేశములందు చేసే ప్రకారములను గురించియు ప్రసంగించుచు నిట్లు నుడివెరి.

ఈ యుద్ధమునకు భారత దేశమునందు ప్రతిస్పృహతో సంబంధించింది. ఈ భావము ప్రతిస్పృహతో సంబంధించింది.

అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము

అధ్యక్షుడు అంత్యోపన్యాసమునందు, సింగరవేలు పెట్టి గారిమాటల ఆలోచించవలెనని నాయకులను దేశములను పరిపరము చేసే ప్రయత్నము చేయవలెననియు ప్రార్థన చేసెను.

కాంగ్రెసు యుద్ధమునకు సంబంధించి మిలువగువారు తమ కంతుకార్యమును, ఈ సల 30 దేశముగా ప్రార్థింపవలెను.

తరువాత సభ్యులు మందలతో సభముగిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాథి కతులగు, శ్రీయుత కా. నాగేశ్వరరావు సతులుగారి సాన్నిధ్యమున, వారి ఆదరణక్రిత విజ్ఞాప్తి ప్రదర్శనము జరుగుచు 21 తేది శనివారము సాయంత్రం 6 గం 30 నిమిషములకునా ఆర్చినియను విధిలోనున్న గోక్షేపాలులో మాస్టర్ మన్ హర్ బర్వే

అను 10 సభ్యుల బాలుడు ప్రాకృత్యుల దేశముల, వివిధ రకముల, సంగీత వాయిద్యములను వాయిచున. హిందీ, గుజరాతీ, అరబీ, తెలుగు పాటలు మొదలగునవి తప్పక వాడవలెనని.

శ్రీ కృష్ణపాత్రను కూడ ధరించి, ము. వి. వాయిచును, అని సహాధిదర్శి శ్రీ రుద్రదాదాయి మిక్కిలి మనోహరముగా పాడుచు ప్రత్యేకము రూ. 10, 5, 2, 1 త్రైలు ప్రత్యేకము ఏర్పాటు చే బడును.

టిక్కెట్లు:-మద్రాసు టికెట్ కాలెండర్ నెం 509 కు భిక్షుమందు ప్రతికోపా దొరకును. సదరు విలాసమునందే తెలిపిన స్థలముల రిజర్వేషన్లుచేయవలెను. ప్రాధానరు జి. జి. బర్వే, ఆర్గనైజరు.

Advertisement for a musical performance. It features two illustrations of ornate vessels (chalices or chalices) on either side of the text. The text is in Telugu and describes a musical event with various instruments and a choir. The title of the event is 'మా నవ్వుకము, చొక్కపు వెండికి, సవరము బంగారుకు పూచీనిచ్చుట'.

“ఎంగు ఇండియా”

సంపాదకీయాధిపతయములు

ఒకవంగలి - ఖిద్దరు

కాశీ కాశీగను పంచాయతీయందు పుణ్యాగారములను పోకమంగలి గలదు. అతడు మొదట గొండలో సాధనపు నివాసి. కాశీయానాడునందలి పోషించునందు నివసించుచు మార్చి 1921 నందు కాశీకివచ్చెను. అతనితోనూడ జతాయ ను మరొకరు చూపియు (పాణతీన నుండి) నూక (కా పుణ్యవాడ)యను చచ్చిరి. కానాడు ప్రభువు పోషించునందుచున్న పుణ్య పాతకాశపు పేర్కాబులలో దాక్షు నుండి (పా ముఖ్యము పరిశోధించుచు) ను. కనుక వారు మువ్వయను కంటనే సంపాదన గుహ్యుల చాటి వెల్లిపోవలెనని యాజ్ఞాసంప బడిరి. కానానాడు అప్పుడు ధీమతియందును. కాని దివా నుగాకు అజ్ఞాపించిరి ఇతరుల పోలిక నూకరంపెడెంటు వారికి వెంటనే యొకనోటిను నందింపజేసెను - వెంటనే 11 మార్చి 1921 నాడు మననటిరైలులోనే వెల్లిపోవసినట్లు ఆయన ప్రభువునందును. కాని యీ అజమత్తులు ప్రభువు పుణ్యాగారముని యదృష్టమునకేసిని చెప్పకయ్యెను. అతడంతట ఒక మానము దినములు తన స్వగమయనంతండి పిమ్మట కరాచికి వచ్చి అక్కట నొక ఆసుపత్రికాను వెంటనే. నాటినుండి ఆతడు మానమున నూ 160 లను సంపాదించుచున్నాడు. ఒక నాడతడు రూ 40 లు, ఇంతి అద్ద రూ 20 చతుర, బుచ్చి, దీప ములు మున్నగు వాకి రూ 12 మొదలు రూ 15 లు ఖర్చు పెట్టి చివరకు తనకు రూ 76 లను నిలయుచుకొనెను. నట్టి యేతమునకు రెండవాలను క్రాపుచేయుటకు రెండువాలను పుచ్చు కొనెను. అతని కిది ప్రభువు మామయ గలదు. వ రెండువాలను వారి య సాతకాలలో 4, 3 వ రెండుకులంకు చదువునందున్నాడు. కేవలము ప్రభుత్వవనమునందు నివస్థులయందు యువకులకు నిర్బంధములు ధీమతి అవును. కాని యీవిధముగ కష్టపడి స్వ రంభముగ వనితయనాడు - వృత్తి యేదైనవేది - ఎట్టి నిర్బంధ భాదనమునైనను సరకునేయదు.

ఇందులాయుగ్నికు

సర్వోత్తమై భారతము కల్పించినందున శ్రీయుక్త ఇం దులాయుగ్నికు ఒక సంవత్సరము విడితైదు కేడు తొండుటయైనది. మేజిస్ట్రేటు యొక్క సర్వోత్తమ సిద్ధాంత ము మరల కెడమియకుండులాగున నొక నివయమున చెప్ప వలసియున్నది. యాగ్నికు డి. ఏ. ఎల్. ఎల్. వి యం దు శ్రీయుక్తై కొంతకాలము హిందూజే నేకసంఘమునందు సభ్యుడుగ నుండెను.

గుజరాతులోని ముఖ్యవాదకులలో యాగ్నికాదని యు, అప్పకర్తలై అతడు చాల వనితేసియుండెననియు అ రిని మాటలందు ప్రకాశమాన్యమున కధిక గౌరవముగలదనియు పోలిక నూకరంపెడెంటు సాక్ష్యమిచ్చెను. ఇట్టి యాగ్నికా వ్రతమున కెట్టి యసహాయవాది యొకడు ఉద్బావకమానడు. “మేజిస్ట్రేటు పిచ్చవంతు ఒకటి రెండు మాటలకన్న నెక్కువ జేతు. “నిందితుని యుపదేశమునందు ప్రభుత్వమునెడల చెప్పవలెనని అసంకల్పమి గలిగించెడి స్వభావముగలదని నాకు తోచినది.” ఒక ముద్రసిద్ధుడగు కాశీగనుప్రచారకుని జెయిలుకు బంపుటకు పీఠో కొడులాని ముక్కలను రెండిని యుపదేశించిన చాలును. అయినను ప్రభుత్వ ప్రభుత్వమునెడల అసంకల్పమి వ్యాపింప వేయకుండు తన భర్తముగ భావించిరిని యాగ్నికు గాదు స్పష్టముగ కొద్దనందు అంగీకరించెను.

తరువాత ఏమిచేయుటకును లేక మేజిస్ట్రేటు కిడును విధించెను. యాగ్నికు వారి నిర్బంధములను, కాగనోల్లంపునము నెడల గుజరాతునకు ఇంకను నిర్బంధము మేర్పడినది. విశ్విక నేవకు లిప్పటికి వెయ్యియంది చేసెను. నాటితోనే కానోల్లం పునము ప్రారంభింపవలెనని గుజరాతు ఉత్సహించుచున్నది. ఇతర రాష్ట్రములు వ్యవధిచాలదన్నను, గుజరాతు వెంటనే ప్రారంభింప గోయను.

యాగ్నికుగారి వాఙ్మూలము

“ఒక సంవత్సర కాలము సర్వోత్తమైతిని యుండుటకు భారతము నాకట్టించుకొనుటకు నేను ప్రభుత్వమువారియెడ మిక్కిలి కృతజ్ఞుడైతిని యున్నాను. అట్టి గౌరవము లభించి నందులకు నేను సంతసింపుచున్నాను. కాని నాజేతమునై

నేను గావించిననేను గుర్తించుటకే ప్రభుత్వము వారి కిట్లు ప్రకటించిరను ననుకొనునంత పెట్టివాడనుగాదు. గుజరాతులో కాశీగను కలంకీకులను చేర్చుచుండిన నాస్వల్పనేమను గుర్తించి రనుకొని యుచిరకాలములో సంఘర్షణమునకు బూనుకొనుట కవకాశమును ప్రభుత్వమువారి హింసగిరేమోయని కలంకీకులు న్నాడు. ఈ కార్యమున కింతకన్నను నేను వ్యాఖ్యానముజేసిన గుజ రాతు వాస్తవ్యులెరిగి స్వకాజ్యవత్తానము క్రింద కింతను అనే కులుకొనుటతో వయగిడెదరుగాక యని నేను కోయచున్నాను.

“అయ్యో, పూజ్యుడగు మా ఆచార్యుడు వెన్సికలుల“రా ఇదోహారు ఇప్పుడు కాంగ్రెసు సిద్ధాంతము.” అసహాయాద్య మును పోరంబించినది మొదలు నేను నాలోడి ప్రచారకులు వంటకొంది మందియు, ప్రభుత్వము నెడల అధికమగు నసంకల్పి చ్చికావములను వ్యాపింపజేయుటకు బ్రయత్నించుచుంటిని. ఈ విషయము భయభయములకును వాగుగా తెలిసియుండగా అనంత తాలూకాలో నేను అదానునందు 28.2.1922 ఒపగనయవస్థా సమున (ప్రత్యేకింపక) ప్రేమ మోసపోయి, భగవంతునిచే నృ ప్తింపజేసిన నీ మానవలోకమునందు ఉత్తమచారితుడని పేరువడిన గాంధీజీవార్యుని నిర్బంధించి కేసింపి, యుండుటచే, అకార్యము కలక మాపూర్వయమునందు ఒక బాకునుపాడిచివట్టున్నది. మాకే కేసింపి యింకను పోరాడుట కాకార్యము పోరాటమునా నొసగి నది కనుక నే నేనింత కాలము విక్రాంతినియించుండినను గత దీని యువమానమున కార్యరంగమున బ్రేరేపించుటయు, నేటి కవలనా టకము నెక్కువైన కిడు ననుభవించుండుటయు కలసింపినది.

“సర్వోత్తమైతిని భారతమునందు నాకు నిమిత్తములేదు. 150 సంవత్సరముల నుండియు ఈజేతమును పాదుచేయవలెనను నుద్దేశముతో కాజ్యముచేయుచున్న ఈ ప్రభుత్వము జేవుని సాన్నిధ్యమునను, మానవార్యులకును సమాధాన మొసగవలసి యుండును.

“గాంధీజీవార్యుని అతనియనవడలకు అతనిసోదకులను వెంటాడుట బంపుటలన జేకమునందు కాంతియేర్పడినదని ప్రభు త్వమువారు అత్యాధిపత్యము గావించుకొనుటలు తోచుచున్న ది. ప్రభుత్వము వారు తనకు కష్టపడు వారి నొక దిని నెక్కుది నెక్కుదిగ తొలగించుచున్నారు. భా యి కంకరలను, భాయదత్తులై, స్వామి అసంకానంద, కాళా కరేల్కాడు—వీరివంతు కెల్లినది. ఇప్పుడు నాకంతుకల్పినది. ఇకరాష్ట్రమునందు నిర్బంధముకాంతి యుండుననియు, తనకార్య ములు కులభముగ సాగవచ్చుననియు ప్రభుత్వమువారు కలంకీ మున్నాడు. నాయకులను నిర్బంధించి ప్రజలను బుజ్జగింప (బయ త్తింపుట) వ్యక్తకలంకీని ఈదప్పు, అయిదాంకు సాక్ష్యములను బట్టియెను ప్రభుత్వప్రభులు ఏల గ్రహింపవలయుండిరాదని నాకు కలంకీను సంతోషము గలుగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి కార్యములను చూడవలె, నిర్ణయ, నిర్బంధముల కంకారి వృత్తి ప్రసరించుచున్నట్లు నాకు తోచినది. భూమికడలుట మెలు ములు కప్పించుట మున్నగుచిచ్చములు ఏర్పడుచున్నవి. కనుక ప్రభుత్వమువారు సకాలమున మేల్కొనవచ్చు వారిపాద భూషాస్త్రమైనట్టి పునాదులు వెకలంకీబడవచ్చును.

మా ఆచార్యుడు అసహాయమునందుకన్న అహిం సయంతి ఎక్కువ వృత్తిని నిలుపుదాడు. నేను నామాటలను ప్రభుత్వమువారిపై పగకు పురికొల్పియుంటి. మిక్కిలి విచారించును. త్రికరణ కుడిగ నహింసను సంపూర్ణముగ గమనిం చిన నొక్క గాంధీమహాత్ముడేయని యవమంతర మెవ్వగు నును. కానిని మిరికొడు వయోగింపనన్ను కట్టుకునకు అన్య యంతి వార్తవ్యమున నేను భావమునైక కలపెట్టియుండ లేదు.

మిరికొడు నాకొనుకన్న కిడుని నిర్భయముగ నిర్వల ముగ భయండుటకు తగినకేర్తిని విశ్వాసమును భగవంతుడు నాకు ప్రసాదించుగాక.

వెలస్వల్పము!

వలమధికము!

మోహిని తైలము

కే తులములు కల సీసా 1-కి అణాలు 0-12-0 మాత్రము

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము వెల 0-6-0.

అమృతాంబనము డిహా, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఏప్రిలు 19-వ తేది గురువారము

(1) ధాన్యములు

ధనియాలు బా 1-కి	రు 30-0-0	మొదలు 64-0-0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు.	వరకు.
మనుమ తెనాలివి ,, ప 45 గలవి.	రు 11-0-0		18-0-0
నెలూరివి ,, డిటా	,, 14-8-0		15-8-0
డిల్లీవి ,, డిటా	,, 14-0-0		16-8-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,		8-8-0
నువ్వులు ,,	,, 22-0-0		24-0-0

(2) వర్ష ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	10-8-0	రు 11-0-0
నెనగలు ,, డిటా	,, 10-0-0	11-8-0
పెనలు ,, డిటా	,, 11-8-0	12-0-0
మినుములు ,, డిటా	,, 13-8-0	15-8-0
ఉలరలు ,, డిటా 164	,, 7-0-0	7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులనూనె బా 1-కి	రు 160-0-0	165-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	22-0-0
కొండాపురం వేరునెనగపప్పు బా 1కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	,, 56-0-0	58-0-0
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 145 మిషన్ నూనె 180	
అమడుగు నూనె బా 1-కి	రు 122-0-0	128-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయవనుపు బా 1-కి	రు 160-0-0	165-0-0
కూరవనుపు ,,	రు 110-0-0	112-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	రు 90-0-0	110-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మలుగు 1-కి	రు 40, 45	
కాళహస్తి పాయకట్టు	,,	రు 60, 65
తెల్లము బా 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు పాతడి బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0

(5) కొత్తది బా 1-కి

ఇనుము	రు 35-0-0	42-0-0
కట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 87-0-0	88-0-0
చదరం	,, 88-0-0	40-0-0
రవుండు	,, 87-0-0	88-0-0

(6) లోహములు

శెడి 100 తులంకు	రు 80-0-0	84-0-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24-8-0	25-8-0
నవరను 1-కి	రు 15-13-3	
ఇల్లడి బా 1-కి	రు 800-0-0	805-0-0
రాగి డిటా	రు 255-0-0	260-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 54-0-0	55-0-0

(7) రంగులు

అవు కృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	రు 105-0-0	110-0-0
తొట్టికిష్ణుడు 20 డిగ్రీలు		డిటా
సింహంమార్కు 20 డిగ్రీలు		డిటా
అవుకృష్ణుడు 16	95-0-0	100 0-0

నూతనముగా తెరువబడిన పట్టువస్త్రములపావు

చైనా, జపాను, కాశీ, బెంగళూరు కంచి మొద జాగాలనుండి వలురకముల పట్టుబిల్లలను

క్రొత్తగా తెప్పించి స్టాకుచేసి యున్నాము.

స్త్రీకు కావలసిన వలురకముల పట్టుచీరలు, జాకెట్టు దినుసులు, పావడ దినుసులు, దావశీలు ఉన్నవి. పురుషులకు వైనవేసుకొను పట్టు లంగవస్త్రములు, కోట్లకు కావలసిన పట్టుగుడ్డలు, ట్రీపులు, అల్ పాక, వడ్డుకు కావలసిన సాదారకములు, గీతలది మొదలగునవి అనేకములున్నవి.

ఒకసారి మా దుకాణమునకు వయచేసి కచ్చి ఒకరేమ చేయకోరవడు.

సత్రామదాన్ కిషన్ చందు, మద్రాసు

సిల్లు ఎంపొరియం, 31, 32 రత్నబజారు, మద్రాసు.

అనంతపురం అడవియల్లుందులు

కల్యాణదుర్గంకాలూకా

గోల్ల రిజర్వు

జి. కిరణ్దేవరంగం గారు. యల్. పి. గోల్ల రిజర్వును గురించి యీ కిందివిషయములను తెలుపుచున్నాను: గోల్ల ప్లట్ 13, 14: ఈ రిజర్వు ప్లట్ల క్రింద నుండి దాదాపు 14 గాములు వాస్తవ్యులు నష్టపడినట్లుగా నేనా రిజర్వును కలిపి తీసితిని. ఈ కింది వాస్తవ్యులను తెలుపుచున్నాను.

ఈ రిజర్వు దాదాపు రివేలయేరము అందును కల్యాణదుర్గం కాలూకాపట్టణమునకు 15 మైళ్లదూరములో నుండును. దానిపట్టును దాదాపు 14 గాములుగలవు. అందు మొత్తం 2 వేల బసముగలదు. ఈ రిజర్వు రేలువాల గానుండి తూర్పున వైపున వైపున వుండును. భూమిగులకగ నుండును. సంవత్సరమునకు సాధారణముగ కురియు 20 అంగుళముల వర్షముగా భూమి పట్టువైపున సాగె పచ్చడిన్నులు రాగులు ముదాళు, ఉలవలు, గోరొకాయ ధాన్యములు పండు, ఆకుదోమలు 30 యేడ్లకింద రిజర్వువైపున వర్షము, బుర్రులును వ్యవసాయముగల నుండి, బాగుగ నుండి, సులభంగా పనుకొనటకు ధాన్యము చాలమిడియందుండినది, ఆ గ్రామములో నొకప్పుడు గురగా చెప్పెను. అట్టి గుర్రులు కొన్ని వాకు మాసి. ఆకుదోమలు రిజర్వువైపున పడినందున, ముండకంతులు క్రమిస్తూ గావేగి, అడవివంతులు చిరుతలు మున్నగు అడవి జంతువుల కాలవలయ్యెను. అరిజర్వువల్లం పడమర కొనకు పొలిమిటికి పయనముల బంగారాడద్ద నిల్వనిచూచినయెడల కన్ను మేరవరకు అంతయు నొక పెద్ద యడవిగ గానించి మనుష్యులకు గాని పశువులకు గాని ఉపయోగముగా వుండనుండును. ఈ మున్నగు యేడ్లనుండియు అరిజర్వువైపున మూడు వాలుగు వందల మామయలకన్న పెక్కువ పచ్చిములు గానరాదు. ఈ కొద్ది కొంతమైనను, రైతులు తమ పశువులను అడవియ్యగముల భయము నుండి అడవికి తోలకపోయినన, వారికెట్లండి పుల్లరికింద అటవీ కాపు నొకరులు బలవంతపెట్టి కనూలు చేసెడివారు. ఎప్పుడు గాని మొక్కలు కాటిముల గానించదు. అప్పుడు వృక్షమౌర్యము వడరపునములు చుట్టును నున్నచోటానిన రాళ్లు గుర్తుగ రిగి గానించుచుండెను. అప్పుడు రంగులు కాటిముల వెలియుట కిట్లు చేయుచుండెను. అరెండుమూడు ప్రజలములందు జూచి నను అడవియను తెలిగిటలు గానించలేదు. ఈ విషయమై విచారింపగా ఆ మొక్కలను పెంచుటకు ఒకన వర్షముపాటు ఒక రేంజరును నూరురూపాయల జీతగానిని నియమించి రినియు ఈ భర్తవై ఆయనను తీసికేసి 50 రూపాయల జీతమును తీయు పాత్రవై, గార్డును నియోగించిరియను తెలిసెను. అటవీ కాపు అరిజర్వువై సంవత్సరమునకు వేయిరూపాయలు ఖర్చుపెట్టుచుండిరియను ఫలితమందు నుగమెను వచ్చుటలేదని అడవి రైతులు తెలిసిరి. అంతకు కర్మయము కిగింపకలెనను భర్తని విషమముండ యీ అడవిరిజర్వు కిందందుగ యేల పెట్టకలెనని, అటవీ కాపు విజ్ఞానమును జూచి అడవి కల్లెటూరివార లాశ్చర్యపడుచున్నారు.

ఇకను చేకూరిన ఫలము, వదిలినవర్షములనుండియు, అడవివంతులను, చిరుతలును యెక్కువై, సంవత్సరము సంవత్సరము పంటలు పొడెపోయి, జీవనముకొరకు, కురువుల కాయలు, గొట్టెల మండవేములు అదృశ్యమయ్యెనని రైతులు చెప్పిరి. పాప మా గ్రామ స్థులు పంటల కోరికలలో ఆ అడవి పండుల బాధలేక నిద్రమేల్చుకొని ఆశ్చర్యముచెడగా వానితో పోయి జేయవలసి వచ్చుచుండెను. కొన్ని గ్రామములలో మరి రైతేలేనదియును చాలవంది రైతులు ఈ కాపుల వడలేక భూములను వదిలివేసిరి. గోల్ల, కళ్యాణదుర్గంలలో 200 యేడ్లవను 50 యేడ్లవ కమ్మకగావుండ వదిలివేయబడి పడిపోవుచున్నవి చూచిరి. ఇకను గ్రామవాస్యగులు ఆ వదిలివేసిన చారిత్రముండి పన్నవనూలు జేయుటకు యీవదిలివేసిన భూములపై వర్ష జరుపుచున్నార.

ఈ రిజర్వు ఇన్వెస్టుమెంట్ నివారణముగ నున్నది. ఇప్పటికి 20 సంవత్సరముల నుండియు గ్రామస్థ రైత్ని మొలలు పెట్టుకొన్నను అరణ్యకొదన మాయెను. మొన్న జమాబందీలో నూడ రైతులు తమ కష్టములను కలెక్టరు ఉపాధ్యక్షుల సాహాయ్య గారికి విన్నవించుకొనిరి. అందువలన సేమియు పనిజరిగిటుల గానించదు. నేను విచారింపగా ఆ రివేలయేరములనున్న రైతులు దీపికోంచురనియు, కనీసము వేయిరూపాయలైనను సంవత్సరమునకు లాభము ప్రభుత్వమునకు వచ్చుననియు తెలుపజేసెను.

ఫిఫ్త కన్నకేటరును, చూపు మెంబరును చాల సారులు అట్టి ప్రజలములను రిజర్వునుండి తొలగించు నుద్దేశముల దెలిసిరి. అడవిని కొట్టించుటకు యిది నడపొయ్యునున్నది. ఇన్వెస్టుమెంట్ వదిలివేసినందులకు వీడరైతులు ప్రభుత్వమున కెంతయు కృతజ్ఞులుగ నుండురు.

కామన్సు నభ

రాజద్రోహమును బోధించుట

కామన్సునభమును యాద్రువరినిధి యుగ సర్. జి. బుచ్చయ్యగారు "యవనకులకు రాజద్రోహకర సిద్ధాంతములను బోధింపకుండు నభ్యంతరపెట్టెడి" బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు తన గానీ కరతాళభ్యులు గావించిరి. కాన్గ్రెస్ పక్షసభ్యులు వేరొకమునకై కరతాళభ్యులు గావించిరి.

బుచ్చయ్యగారు బిల్లుపక్కనొందిరి. 16 సంవత్సరములకు లోబడిన పసివారికి రాజద్రోహకరమును భావముల బోధింపకుండు లాగునను, రాజద్రోహకరములను కాగితములను వారి కొనకుండు లాగునను, చేయుటకు నేను ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్ట నుద్దేశించితిని. ప్రస్తుతముందు వివాదమును కట్టకులను వెలిపించి వాని బహుళ రువ్యనువిధానమును ప్రవేశపెట్టుటయే సాంఘికతమువారి యుద్దేశ్యము. వారి యుద్దేశ్యమును అడియే. ఇందులకై రాజునెడలను కాన్గ్రెస్ విధానము నెడలను ద్వేషము, తినుగుబాటు బోధింపబడుచున్నది. దేశభక్తి స్వాతంత్ర్యము వంటి రాజని చెప్పచున్నారు. స్వయముగ అట్టిలవాదు వంగలగుకాడబడుచున్నారు. వంగలనియు, విద్యాసద్రోహు లనియు వ్యవహరింపబడుచున్నారు. రువ్యను విప్లవము అదర్శపాఠము మైకదిగ ప్రవేశింపబడుచున్నది. రువ్యుడేమి అత్యుత్తమమైన పదిగ చూపెట్టబడుచున్నది. నవంబరు 1921 వ సంవత్సరమున బిల్లును నగరమున అంతర్జాతీయ యువజన సాంఘికవాదుల సమావేశము జరిగెను. ప్రత్యేక విధానమును వెలిపించి అందులకై ఎత్తి యుయభములనెసను వినియోగించి నూరవవిధానము నవలంబరించెనని ఆసమావేశము నిర్ణయించి అన్ని దేశములలోని ప్రజాసామాన్యమునకు సంతోషముల బంపెను. ఈ సందేశమును ఇంగ్లాండు సార్వభౌమ ప్రతికూల ప్రవేశించెను. ఇంగ్లాండు నందును, ఇతర దేశములందును యువజన సాంఘికవాదసంఘములు స్థాపింపబడెను. ఈ సిద్ధాంతములను బోధించుటకు పాఠశాలలు స్థాపింపబడెను. కరతాళములు విడిచి పిగ పంపి పెట్టబడెను. మన పాఠశాలలలో యువ జంతులకు ఈ విప్లవ సిద్ధాంతములను వ్యాపింపజేయుటకు ప్రయత్నింతునని 1921 నుండి ఇంగ్లాండు నందును స్థాపింపబడిన "యువజన సాంఘికవాది, ప్రత్యేక ప్రకటించెను. అట్టిపాఠశాల లీదేశములో పెన్నియున్నవో వాని సంఖ్యను నిర్ణయించుట కష్టముగాని నుచూ కొనకలెదమనను కలవని చెప్పగలను. (ఒక్కపాఠశాల పేనవెన్నకు మారమని కాన్గ్రెస్ సభ్యుల కేవలీరి.) అనేకము గలవు. (ఎక్కడో కాన్గ్రెస్ సభ్యులకేకలు) సోవెరియ అదివారపు పాఠశాలలు కొన్ని సాంఘికవాదపాఠశాలలుగ మారివదియమును గమనింపదగియున్నది. (రట్టిముబద్ధము అని కాన్గ్రెస్ సభ్యుల కేకలు) "రాజద్రోహకరము" పెద్దవారిచే యీ సిద్ధాంతములకు భయపడుచూ ఈ కామన్సు ఆయనవ్యవహారములు తలచుచున్నారు. పసికొనమునకై యవనకులనునన్నులను తమవంక ప్రవృత్తిని వారిని పెడగొట్టుటయే ఉద్ద్యమకారముల యుద్దేశ్యమని అందువలన విడిచివేసి రాజద్రోహము. (కరతాళభ్యులు) ఇదియొక నీచమగు కార్యము.

బిల్లులోనినూచనలు

చాలతేలికయైనది. పసిపిల్లలకు రాజద్రోహము బోధించు వారగాని రాజద్రోహకరముగ గ్రంథములను వదిలిపెట్టువారు గాని విచారణ జరిగి నేరము రుజువుకాగానే 50 పాములు జుల్మకాగాని లేక మూడుమానముల కంటపాములనుభవము గాని అంతకుమించిన శిక్షనుపొందుదురు. బిల్లుకొత్తనేరములను కల్పించలేదు కేరమును సంతమామిదగాక మేజిస్ట్రేటునంద విచారణ

జరుగుట కేర్పాటుగలను. తీవ్రమగు అపరాధముల చేసికొనవచ్చును. పసివానిని సురక్షించుటయే బిల్లుయొక్క ఉద్దేశ్యము. (చార్లెస్ థ్యూసన్- కాన్గ్రెస్ సభ్యులు చూతము వేరొకమును నూచించెడి కరతాళభ్యులు గావించిరి.) పసివాని జేసములను సంరక్షించుట కాన్గ్రెస్ ముయొక్క బాధ్యత. అట్లుండ పసిరిన మునంతు వారియొక్కలను మనస్సులనుచూర మేల సంరక్షించరాదుకే (చార్లెస్ థ్యూసన్)

కాన్గ్రెస్ పక్ష ముద్దుపడుట
చార్లెస్ థ్యూసన్ వరు వి. బుచ్చయ్యగారు ప్రయోజనాదనను ఆక్షేపించుచు నిట్లు చెప్పిరి.

సర్. బుచ్చయ్యగారు కనభర్తయ్యిని మేధానిని అమాంతముగ కొల్పోయి ఇట్టిబిల్లును ప్రవేశపెట్ట నుద్ద్యమము నాకాశ్చర్యకరముగ నున్నది. ఈయనదివారపు పాఠశాలపై భ్యులు మెట్టుట కరతాళయేని ప్రయత్నముల సరిపెదాడు (చార్లెస్ థ్యూసన్). చుర్రెవతమువారుచూతము లేకు. తేదని కేకలుచేయుచుండు. ఆదివారపు పాఠశాలలపై సెనెవిధము గదాడివెలంబింపకారణము వాకు తెలియుటలేదు. ఈ పాఠశాలలకున్న శ్రీస్తవరాధనాలయములనుభేద మేలమాపెట్టవలెకే ఆపాఠశాలలు వికాలమగు భావములతో నిర్వహింపబడుచుండ, నిట్టివసంగము అనయంజనముగ నున్నదని తోచకమానకు. ఆదివారపుపాఠశాలలలో నేమిబోధింపులో తెలియును?

మీ తోడిపిచ్చియులను ప్రేమింపుము. వాకు పెద్దమైతరువారి మీకుతోడివారకు లగుదురు. మనస్సునకు ఆసాను నందియిటు విద్యను ప్రేమింపుము. మీ ఉపాధ్యాయులను, తల్లిదండ్రులను గౌరవింపుము. ప్రతిధిసమును మండికార్యముల నొనరింపుము. సత్తురునులను గౌరవింపుము. ఎవరిని ద్వేషించుటకు. పిరికి చుండు ప్రాగ వలదు. వివరముతో మెలగుడు. ధైర్యముగ నుండుడు. దుష్టులులకే సమాధులు చేయుడు. భర్తమార్గమును అవలంబింపుము. దేశములోని మంచిపనులన్నియు, కాన్గ్రెస్ కృషివలన ఏర్పడిన ఆననముగను (యూనియన్లును కవులను, కాన్గ్రెస్ పార్టీ థ్యూసన్ గావించుడు) వ్యాపిమునకు వికల్పమైన సిద్ధాంతములను నమ్మరులను అందమున సోవరసోదరీమణులగులెనుడు కాలమునకై నిరీక్షింపుము. అని యీవిధముగ ఆపాఠశాలలందు బోధింపబడచూడును. ఇందు రాజద్రోహ మొక్కడగలద? సాంఘికవాదులుగలద? ప్రేయే యీ ఆదివారపుపాఠశాలల ముఖ్యోద్దేశ్యము (కరతాళభ్యులు సభ్యు)

అంతకు యూనియన్లును చార్లెస్ థ్యూసన్ గావించు మిరి బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు సర్. బుచ్చయ్యగారు కుత్తవొనగబడెను

కృష్ణా దీప్తి కౌర్లు
బాపట్ల నటు కౌర్లు

అమల నెం 57/1920
యి. పి. నెం. 22/1928
వాది—కృష్ణా దీప్తి కౌర్లు. శ్రీరామ దీక్షితులు.
ప్రతివాదులు—కృష్ణా దీప్తి కౌర్లు. గుర్రాజు వల్ల రాజు.
యీ దావాలో ప్రతివాదుల మీద, వాది పొందిన రెకట్లు దీక్షి అనుసరించి, బాపట్ల తాలూకాలోని బాపట్ల అనివలంబేను గలదులకు బాపట్ల గుర్రాజులలో వాది అమల జరుపుటకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొని యున్నాడు. ఈ దావాలో 4వ ప్రతివాది అయిన కృష్ణా దీప్తి అదివారాయనవరపు సకవారాయణ మిల్లరు అనువానికి నేలు నోటిను చేయించగా, అమయెచటయున్నది తెలియదును నోటిను వారికాలేదు. గను యీ 4వ ప్రతివాదికి సకరు అప్రెవేలమునకు ఆక్షేపణయేదైన యుండెన, బాపట్ల సుబ్బాకౌర్లు వారికి తే 20-4-1923 ది కోజు కేసుపుగొన వలయును.
బాపట్ల } బంగోలు రామచంద్రరావు వి. 17-4-28 } వాది కేకలు

ప్రకటన

నర్సాపురము నిడదవోలు మోటార్ మెయిల్ బస్సు సర్వీస్

ది 25-4-1928 నుండి తేదీ మొదలు నర్సాపురమునుండి ప్రతిదినము ఉదయము 8 గంటలకు ఒకటిన్నీ సాయంత్రము మూడుగంటలకు ఒకటిన్నీ మోటార్ బస్సులు బయలుదేరి తరువాత 11 గంటలకు 6 గంటలకు నిడదవోలు చేరును. నిడదవోలులో ప్యాసింజెరు మెయిల్ (టెయిన్సు) చూచుకొని పునయము 9 గంటలకు ఒకటిన్నీ సాయంత్రము 5 గంటలకు ఒకటిన్నీ నర్సాపురమునకు బయలుదేరినను నర్సాపురమునుండి నిడదవోలుకు ఒక్కొక్కసారిగా రేలు రు 2-4-0 తేలిక సామానములనుకొనుటకు పోటివ్వబడును. కంట్రాక్టు వల్ల రా యితర వివరములకు యీ కింద సంకేతము చేసినవానికి మంజుగా తెలియవచ్చువలెను. శ్రీమంతు ప్రత్యేక సౌకర్యము లావసాగింపబడును.
నర్సాపురం }
16-4-28 }

ఆర్. గోపాల రావునాయుడు
ప్రొఫెషరులర్ల తరపున

విశాఖ పట్టణము మండలమువారు

తిలకుస్వరాజ్యనిధికి 5000 రూపాయలను, 100 మంది వలంటీరులను, ఈ ఏప్రిల్ నెల 30 వ తేదీలోగా చేర్చవలెను పని పూర్తియైనదా లేదా? ఇక ౧౧ రోజులే సుమండి - వేరు నిలువండి

దేశము వారు

గాంధీ మహాత్ముని సందర్శనము

దేవదాసు గాంధీ గారు

ఈ నెల 16 వ తేదీ సోమవారమునాడు ఎలవాడచెరసాల కేగి మహాత్ముని సందర్శించిరి

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

పూనాలో జరిగిన తీర్మానములు

డాక్టరు వరద రాజులు నాయుడు గారి

భూములను జప్తు చేసిరి

నాయుడుగారు పన్నులు చెల్లించనటచే సేలమునకు సమీపమున మారమంగలెత్తుపట్టి గ్రామమువద్ద నన్న 5 యకరముల భూమిని జప్తుచేసిరి

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

పూనాలో 17 వ తేదీని జరిగినది

తీర్మానములు

1. మధ్యరాష్ట్రములలో హిందూస్థానీ రాష్ట్రము కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు స్వరాజ్యసతాక సంక్షేపమునకు భయ్యముతో పూనుకొనినందులకు వారికి; ఇట్లుపూను నాకాపూనులలో యీనియమున త్యాగమొనరించి తీరుటకు పాటైన వారిని మూడవ రిభివందించువామ.

2. భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభను మే నెల 28 వ తేదీని, పూనాసంఘసభను 25 వ తేదీని బొంబాయిలో జరపుటకు నిశ్చయింపబడినది.

3. కాన్యాకాలినీకుండి అగ్లడేకమున కేసునున్న భారత క్రొత్తములకుతోడునడి సహా నియమ వారితోపాటు అంగ్లడేకమునకుగట్ట కంగీకరించినందులకు సి.ఎఫ్, అగ్లడూనుగార్ని నిధివాద కొనియాడుచు వారికి కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాము. క్రైస్తవ ప్రభులకు అగ్లడూనుగారు క్రైస్తవ భక్త్యానుసారముగ కర్తవ్య క్రైస్తవమతాభ్యాసకులకు, విమరీతే ఆమరమును రూపుమాపకుండుటలు చేయగలుగుదురుగాక. యిప్పుడు దక్షిణాఫ్రికాలో యీమిమరీలు గూడ నడచి పాశ్చాత్యులతోనే పోరినది తెలియుచున్నది. విమరీతే లు గూడ వారితో చేరదరను వార్తను నమ్మజాలకున్నాము. వారటుల చేరలేదని యిండియా క్రైస్తవులనుచున్న కేవలముకొన్ని యివారు ప్రకటించినందులకు గంతించుచున్నాము. సామాన్యమునందలి యితిరీతములవారికిగల హక్కులను భారతీయులకుగూడ నొసంగనితో సామాన్య సంబంధమును విడుచుటకు గూర్చి కాంగ్రెసు మహాసభవారు జరల నాలోచింపవలసియుండునని మన ప్రాసభవారు చేసితి గానను మరల స్థిరమచుచున్నాము.

4. కలకత్తాలో కొందరు వారలు ప్రత్యేక కార్యములను నిర్వహించి నేటు జమునాలాటుబజారుగారివరమున తిలకు స్వరాజ్యనిధికి కొన్ని మొత్తములనిచ్చి యున్నారగాన ఆమొత్తములను ప్రత్యేకముగా ఆపనులకే వినియోగించుటకు సదకుసామును వంగరాష్ట్రకాంగ్రెసుసంఘమువారి అధీనునందే యుంచుటకు నిశ్చయించుకొని గాన నేటు బజారుగా రామొత్తములను గంగరాష్ట్రసంఘమువారికి రివరతుకు నొకదము.

అను తీర్మానము లామోదింపబడినది.

జర్మనీలో తంతిములముగ భూయోజుమును తీయుట కనుగొనిరి. దానిని తమదేశములో ప్రయోగించి చూపుటకు మరాఠులు అపనిముట్టును కనిపెట్టిన జర్మనీనితో కంట్రాక్టు చేసి కొనిరి.

పశ్చిమగోదావరి మండలసభ

భీమవరములో 18-వ తేదీని జరిగినది

నిన్నుకొనియూ 2 గంటలవరకు ప్రాసంభమైనది. మహాభక్తుడగు దేశభక్తుడు నిన్నుకొనియూనకే భీమవరము చేరక. క్రీస్తుకులు ప్రకాశం, అంధరత్న, కాశీకర్పరావు, నాగేశ్వరరావుగార్లు మున్నగు నాయకులు పలువురు గభకువచ్చిరి. సన్యాససంఘాభ్యుత్థుడు పెనుమెత్త బాపిరాజుగారు స్వాగతోపన్యాసము నొసంగిరి. కరతాకభ్యనులు చెలగుచుండ దేశభక్తుడైనాను నుండి అరగంటసేపు ప్రారంభోపన్యాసము నొసంగెక. ఈయనపన్యాసము పత్రికలో నిన్నటిదినమే ప్రకటించబడినది. అంతటితో నిన్నటికార్యక్రమము ముగిసినది (తంతివార్త)

మన్యంపితూరీనాయకుడు మరల

ప్రత్యక్ష మగుట

అల్లూరి సీతారామరాజుగారు అన్నవరము వచ్చిరి

మొన్నటిరోజున పోలీసుస్టేషనును తనిఖీచేసిరి

సర్రములో రెండుగంటలసేపు మకాంచేసి

వెడలిపోయిరి

(వ్యక్తియిరేఖి కాకనాడ - ఏప్రిల్ 19)

మన్యంపితూరీనాయకుడు అల్లూరి సీతారామరాజుగారు మొన్న 17 వ తేదీ మంగళవారము రోజున ఉదయము 6-30 గంటలకు నలుగురు అనుచరులతో అన్నవరము వచ్చిరి. అరగంటసేపు పోలీసు స్టేషనును తనిఖీచేసిరి గాని వారిచట ఈసాములతోటలు మున్నగున వేమియు దొరకలేదు. ఏల భునగా వాని నతివరకే ఉత్కృష్టులు తీసికొనిపోయిరి తరువారరాజుగారు సర్రములో రెండుగంటలసేపు మకాంచేసిరి వారినిమాడకలెననునాకే ప్రజలువందలకొలది అరట మూగిరి. ఉదయము 10 గంటలకు రాజుగారును అనుచరులును క్రతములోనుండి వెడలిపోయిరి తరువార కాకనాడ వెద్దాపురం దిప్పి మేజిస్ట్రేటులను పోలీసు ఉద్యోగులను మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు అన్నవరమువచ్చి వాళ్ళుబుచేసిరి.

రాజుగారు మొదట యూ నెల 7 వ తేదీని 80 మందితో కొటందర్ము ప్రారంభము లేగి అటునుండి నలుగురిని మార్మె వెంట వెట్టుకొని అన్నవరము వచ్చిరి. (తంతివార్త)

అహమదాబాదు స్వరాజ్యపత్రిక

సంపాదకునకు ఒక ఏను విశిఖయును వేయబడినది

మాన్యోకి మాదు సారులు హెచ్చరికలు పంపబడినను అతడు తిరుగ నీవ్యాసమును తన పత్రికలో ప్రకటించెనని పోలీసు మూపర్షెంటు తెలిపెను. నే నెన్నిమారులైనను అటులే వ్రాయుచుండునని ముట్టాయ తెలిపెను. ఒక సంవత్సరము విడి ఖయిదు నే జరుగెను.

వానికేమి మహా కొమ్ము

లొచ్చినాయా?

అనేవాడుకమాటకు నేటికి జవాబు వచ్చిరది

మనుష్యునకు కొమ్ములు వచ్చినవి

కొమ్ములువచ్చినవనిసి కొలంబోలో నున్నాడు

కొలంబోలో జమయ్యగారు అనువర దున్నాడు. అతనిని జనులందరు కొమ్ముల జమయ్య యని పిలుచుచుండురు. దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రాన్యకాలలో రస్తాకర్లు జిల్లాలో ముస్తాకాలు అను అనర్హుడనేక మితని జన్మభూమి. ఇతడు బనూరా బాతివాడు. ఇతనికి తొమ్మిదవ ఏట కొమ్ములు మొలచినవి. నొగటిమీద కొమ్మువై కొమ్ము 15 అంగుళముల పొడుగున వెరిగినవి. సంవత్సరమునకు 5 అంగుళముల వంతున పెరుగుచుండును. 5 ఏండ్లకొకసారి పెరిగిన కొమ్ములు విరిగినది పోవుచుండును. ఇదివరకు నాలుగుసారు లట్లు విరిగి పడినవి. ఇప్పుడతనికి కొమ్ములు పొట్టిగానే యున్నవి. కాని బిటిషుసా ప్రాజ్యుక్రమిక్రము జరుగునప్పటికి బాగుగా పెరుగును గాన నితని నాప్రదర్శనమునకు తీసికొనిపోయి మాపెదవని యొక విలే ఖరి కొలంబోనుండి యూనె 17 వ తేదీని వ్రాసెను. (మెయిలు)

హిందూమహమ్మదీయు కలహములు

ధిల్లీలో ఉపసంఘము స్వేచ్ఛరి

ధిల్లీలో హిందవులకును మహమ్మదీయులకును వివాదాలు కలుగకుండ చూచుటకును వివాదాలు పరిష్కరించుటకును మండల కాంగ్రెసుసంఘమునా రోజు ఉపసంఘము స్వేచ్ఛరి.

కలకత్తా బొంబాయి పోస్టులుస్పెషలు

కలకత్తానుండి బొంబాయికి సీమటపాలు తీసికొనిపోవు స్పెషలుబండిని రైల్వేవారు తీసివేసిరి. ఈవిన్నటును తీరముగ ఖండించుచు రెంగాలు వర్తకసంఘమువారు ఈక్రందివిధమున తమయభిప్రాయములను ప్రకటించుచున్నారు. "పోస్టుస్పెషలును తీసివేయుటచే వర్తకసంఘమునకు ఇబ్బందు లేర్పడును. ఇది అభివృద్ధికి భంగకరమగువిన్నటు. రైల్వేకంపెని స్పెషలుబండిని తీసివేయుటచే తమ బొంబాయిమెయిలు ఇం: ను రైల్వర పోలాలదని చెప్పుచున్నారు. .పి. అండు ఓ. స్టీలు నావిగేషనుకంపెనివారు తమస్టీలుబల్ల బొంబాయివరము కాలమును మార్పుటకు పిలువలేదని చెప్పుచున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులలో ప్రభుత్వమువారు బోక్రము పుచ్చుకొని వర్తకులకు అనుకూలమగు విన్నటులు చేయవలయుననియు, సీమటపాలు పోస్టుచేయవలసిన కాలనిర్ణయమునందు మార్పుకలుగకుండుటలు చేయవలయునని వర్తకసంఘమువారి అభిప్రాయము. ఈస్పెషలు నిజపుటచే సంవత్సరమునకు24వేలు మార్మె లాభము కలుగుననియు ఈ స్వల్పమొత్తమునకు వర్తకులకు అన్నివిధముల ఇబ్బందులు కలుగుననియు ఓ. యన్. యన్ కంపెనివారు అంగీకరించిరి. కాని సకాలమున ఈనార్త తెలియకుండున ఈవిన్నటులగున ఎట్టిలాభము కలుగలేదు.

మూలేలో భారతీయులు

భారతీయ కాక్కితులకు ప్రాతిభ్యము నిచ్చుచిం యమై, హైమిమరు మూలే పరిపాలకులతో అనుబించుచున్నారని ఆరెబ్బిగోరుగారు కాకనస్వరభలో ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను ఇది తీరుంధివర్తము రాజీనామా నిచ్చిరి. వీరి రాజీనామాను అంగీకరించు విషయమై ముస్సోలీనిగారు ఆలోచించుచున్నారు.

శ్రీ యుత శంకరలాలు బాంకరుగారి ప్రకటనము

చెరసాలలో నుద్ద్యోగులు బాగుగా సదుపాయములు చేసిరి

గాంధీమహాత్ముడు సంపూర్ణారోగ్యము గలిగియున్నాడు.

గాంధీమహాత్ముని సందేశము

గాంధీమహాత్మునితోపాటు శ్రీమంతుడివారితో పాటు సుబర్బతి ఎరవాడ చెరసాలలో వారిసహచరుడై వసించిన శంకరలాలు బాంకరుగారిని మొన్న (17 వ తేదీ) ఎరవాడ చెరసాలనుండి వదిలిరి. వారు బొంబాయిచేరి కత్తికల కిట్టా ప్రకటనమును పంపిరి.

తా రాగ్యహవాసము

చెరసాలలో నుద్ద్యోగులు బాగుగా సదుపాయములు చేసిరి. మేము కొంత ఆనందమును నిచ్చిరి. మాకొట్టెలకలపులు తీయే యందు బయటనుండి విస్తారముగా పుస్తకములు తెప్పించుకొనటం కష్టము. చెప్పలేదు. మరొక కాలమునకు దీపములు, పరిమళములు మంచములు గూడ నిచ్చిరి. ఇటీవల మహాత్ముడు దోమలెరుగుడ నిచ్చిరి మాకు కావలసినట్లవలె పుస్తకములు మేము తెప్పించుకొంటిమి. మేము రాట్లములను తెప్పించుకొని వానిపై నాలుగుడుకు చుంటిమి.

చెరసాలలో నుద్ద్యోగులకు సిచ్చి ఎత్తైననుమాట నిజము గాదు

మహాత్ముడు సంపూర్ణారోగ్యమును గలిగియున్నాడు. మహాత్ముడు పిచ్చి ఎత్తి దను నందిరి. బ్రహ్మచర్య మహాత్ముడు దివి చాల విచారణదేను. "చెరసాల ఉద్ద్యోగుల ఆనందములను నాకెప్పటికిని వ్యాధికింపదు. నా ఆశాగ్రహణను తీర్చుకొని దౌర్బల్యముగలనను శిరోష్ఠభేదములనను జల్లు చేయలేనే గాని ఉద్ద్యోగుల కేవలముల నా కెప్పటికిని జల్లుచేయును" అని మహాత్ముడు నడిచెను. అరోగ్యపరక్షణమును మహాత్ముడు బాగూడతతోనే యున్నాడు.

చెరసాల యిబ్బందులు

ఈరీతిగా మామ్రును, దలి కుత్యమునకు వలయును దుపాయముల నన్నిటిని ఉద్ద్యోగులు చేయించువాడు గాని ఆర్థిక కష్టమును మాత్రము పూర్తిగా కష్టము చేయించువాడు. అని సరముగ ఏకాంతవాసము నిధిమలకలన మహాత్ముడు ఆర్థిక మగు మహాత్మునితోగల. ఇది యొక అనవశ్యకము నను మహాత్ముడు నెను. రాజకీయవార్తలను తెలుపు ది, వారి మానవత్వము వేసినినూడ రాజకీయములను కిమ్మటలేదు.

దాను, హక్కిదీ, నెహ్రూగార్లు

దాను నెహ్రూ హక్కిదీ గార్లు గాంధీమహాత్ముని సందర్శించగోరగా వారు మహాత్ముని సందర్శించుటకు దొంగిలము వారనువతి నియ్యలేదు "వారి సందర్శించుటకు దేవుడును మాకు కలుగునని మేము ఆయనని నియ్యలేదు. మీ రెరినై చూడగోరవో వారిపేరు మాపర్చుంటును తెలుపుడు" అని యీ నెలలో నడిచిన దొంగిలమువారు మహాత్ముడు (వాసిరి).

మహాత్ముని ఆభిప్రాయము

"ప్రత్యేకసామ్యములకొర కెట్టి ఆందోళ. మును చేయ

నూడదు; వైసిల (మనదేశము లందరును వైసిలే) సామ్యముల కొరకే వాక్కులకొరకే మనము (సత్యాగ్రహ ఆదేశము) సమరమును జరుపుచున్నాము. కాననోల్లంఘన మొనరించి కొర స్సాలకుబోవుదేశభక్తులు యుద్ధభైకలకంటివారు. గావారుఆర్థిక గాంధీమహాత్ముడు భంగము కలుగలేదు మెలగు రాదు. కాననోల్లంఘనముచేసిన వైసిల నుద్ద్యోగులెల్లు మూడవకు వారు తెక్క చేయ నూడదు. గారు సంకీర్ణము తోనత్యాగముతోనను కష్టముల ననుభవించుటలేదు. గాన ఉద్ద్యోగులు కరిగాయాచిరా లేనా అనవికమును వారు గమనించు నీ నూడదు. ఎంత ఆభిప్రాయము కలిగినను ఆ దురలన సత్యాగ్రహం. క్యామము కలుగకుండీచో వానిలను నుపకాంతి ఆభిప్రాయం చేయించును" అని మహాత్ముడు నడిచెను.

మూలీ సత్యాగ్రహములకు కొరవాదెబ్బలు

"చెరసాలనుద్ద్యోగులు కథిమరు కథిమరుమియ్యబడినది. ఏవక్కుకిగాని యింతటి గొప్ప ఆభిప్రాయము నియ్యగూడదు. మూలీ సత్యాగ్రహములకొరకుద్ద్యోగులు కనకరమగు తొంగి దగ్గలుగలేసిని నాకు తెలిసినది. సత్యాగ్రహముల ఆభిప్రాయములకు భంగము కలిగినపుడు తప్ప చుపాలల నిబంధనలకొరకెత్తెను సత్తికమింపగూడదు. అర్థికసామ్యమును జూచున నుడ మానగోరమునకు భంగము కలిగినపుడు వారు చాల మెలకువతో మెలకువలెను" అని మహాత్ముడు నడిచెను.

మహాత్ముని సందేశము

మహాత్ముడు బహిరంగముగాగాని సహస్యముగాగాని సందేశ మియ్యెను తెలుపలేదుగాని మహాత్ముని ఆభిప్రాయము తెమియ్యెను మావలెను.

"దౌర్బల్యరాహిత్యము, రాట్లము, హిందూ మహాత్ముడిను మైత్రి, అస్పృశ్యతానివారము మున్నగునవి యన్నియు గ్రహాభ్యసముపాష్టమునకు ముఖ్యసాధనములు" అనియే మహాత్ముడు గట్టిగా నమ్ముచున్నాడు.

ప్రతిదినము నాలుగుగంటల సేపు మహాత్ముడు రాట్లముపై నూలునడుచును. మరగంధముల సభికుగా చదువుచుండును. ఖరాడు పూర్తిచేసెను. ఇప్పుడు వైసిల చదువుచున్నాడు. నా జాను బింటుసేపు ఉరుదు (హిందూసాని) భావము చెరువును.

రావ్యాధిమహారమునకే నిదురలేచెను. ఆశిమము సంకలనకే తొలుదొలక దైవశక్తి మురించి దినకృత్యములను ప్రారంభించెను. మరల పదులబోవువపుడు ప్రార్థన మొనరించుట పురుండును.

దేశములందరును రాట్లముపై నూలు నడుచుట ప్రారంభించినగాని మనదేశమునకు ముక్తి లుగదు. మా దేశమున లక్షలు కొట్టు ప్రజలు గొప్పరిదులైయున్నాయి. ఈపరిశ్రమ బాగుగా నెలకొనినగాని యీ గొప్పరిదు మను వెనకూరిము వదిలిపోదు అని మహాత్ముడు గట్టిగా నమ్ముచున్నాడు.

అని బాంబాయి నుండి వ్రాసిరి.

ఆ మృత సరమున ఆల్లరులు

హిందూవులకు మహాత్ముడియులకు విరోధములు

కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు. నాయకుల ప్రవాత్నములు

డాక్టరు సత్యపాలుగారి ప్రకటనము

వీరిజనగునని తలచితిమో అదియే జరిగింది. విరోధములు చిర కాలమునుండి మొగిలెగి చిరకాల కిట్టా ప్రకటన పరిణమించెను హిందూమహాత్ముడిను మైత్రి స్థిర పరుండు. జేతము నాయకులెందరో తమ అమూల్యజీవితము నందు ధారపోసి చేసి మేటి ప్రయత్న ముగించుచు ముట్లగిపోయింది ఆత్మశ్రద్ధలలో ప్రబలమగు కొట్టా జరిగినది

రెండువేలకు లవారునుగూడ బాధ్యులే

ఇందులకు రెండు కట్టములవారుగూడ బాధ్యులే యని చెప్పకలెప్పుడు. సదాముగా కష్ట నిర్ణయించుట కిప్పుడెకాళము చాలదుగాని దానిపును గూడ బాధ్యులే యుండు కెట్టి కలక ఆమునలేదు. అరభమునకే విరోధముల నడిచివేయుటకు కెట్టి ప్రయత్నమును చేయక దానిని మొగిలెచ్చిరి. ప్రతిదినము క్రొత్తవిషయములు జరుగుచునే యుండెను. కలకారణములు మెరుగుచేసె యుండెను. తెలిసియు తెలియకయు నూడ ననుక్షణమును వారు విరోధాన్నికుండమున క్రొత్తవిషయము చేయుచునే యుండెను. ఇది రగులుకొన్నపుడే యుండెను. చిరకాల భగ్గుచిని చుండిపోయెను.

11-వ తేదీని జరిగిన విషయములు

విరోధములు ప్రబలముగా నున్నవి. మహాత్ముడు కష్టముల పలుకుచున్నాడు. నిష్పత్తులను గీచి దానినై. వేముటయే అని భవము. అదియే 11 వ తేదీని జరిగినది. జుట్టుజుట్టు బుట్టబొని గట్టిగా కొట్టుకొనిరి. ఆనాడు సాయంత్రమునకు ప్రజలు కాటకావేశము కన్పలేదు. ఆనాడు సాయంత్రమునకు వేలగరమున నుండిరి. లాటికరలను కట్టుకొని వచ్చుచున్న కెద్ద గుంపు నాకెదురగడెను. ఇది మాడదని నేను బోధించితిని వారు వెదలిపోయిరి. అంతలో కుంభపుష్టిగా వర్షము వడిది సంయవ హాసకారము జరిగినది. వర్షమువలన ప్రజలు చెదిరి పోయిరి. తేనో గొప్ప కొట్టాలు జరిగి యుండును.

12 వ తేదీని నూడ కొట్టాలు జరిగెను. చాల మందికి దెబ్బలు గాయములు కలిగెను.

13 వ తేదీ

14 వ తేదీని సాయంత్రమునకు నేను నగరమున తిరుగుచు కారణములనుచునునే యుండిని. నాదేవునాదేశమున నన్నిటి సృష్టయజ్ఞారకముగా నుండెను. దానినిచూడగా ప్రభురానిదుఃఖము వడినది. కడుపు తిరుగుకొని పోయినది. ఎక్కడ

మాచినను కోడగర్వకలను ఆగ్రహాగ్నిములినవచ్చుచునే యుండెను ఏమూలనో ఒకటికొండు దుకాణములు తప్ప కట్కిలను బారంతయు మూసివేయబడినవిందువులసిక్కిలు. మహాత్ముడి యులు మున్నగునన్ని మరలములవారును దీవరదశలై విచారముగా ఏవనియు తోచకయాలిడియుండిరి

పోలీసుభటులును సైనికులును ఆభిప్రాయము చెలాయించుచుండిరి. పోలీసులును సైనికులును రాగూడదని యంతరమును వారిని బహిష్కరించుచుండిన పాఠము నేడు పోలీసువారికి సంకీర్ణముతో స్వాతంత్ర్య మొనరించి ఎంతటి దిర్ఘకాయాచారి రా? వైసిలకానము ఆయనలో నున్న పుడు వైసిలను పోలీసులునుచేసిన ఘోర దుర వ్యాయముల నన్నిటిని పరస్పరవిరోధములవలన ప్రజలు పూర్తిగా మరచిపోయినట్టి కనబడెను. తమ కావములను ప్రముఖులను ఊడేరులను క్రూరముగా చాగొట్టిన యాభటులకే పౌరులులు అడుగులకు మునుగు లొగ్గులని వచ్చుట ఎంతటిదనెట్టి.

ప్రస్తుతస్థితి

ఇప్పుడు నెమ్మది కలుగుచున్న మాటజేసు ఇప్పుడు నెడ్ల కొట్టాలైవియును జరుగుటలేదు. కానికప్రదమంకము తొలగలేదు. అసహాయలైబంటుగపోవుచున్న వానినినముగానుగూరముగాను కొట్టుచునే యున్నాడు. వారిసాక్షు శాశనముచేయుచున్నరు ఇదిమిక్కిలి అనమానకరము. దీనినివెంటనే ఆపివేయవలెను ఇంతవరకు 71 మందికి గాయములు కలిగినవి. వారిలో 14 గురు వైద్యులలో నున్నారు. నేనుకెల్లిచూచితిని ప్రమాదకరములగు గాయములు కలిగినవారు బహుకొద్దిగా నున్నారు.

శ్రీమ్రముగ శాంతిని నెలకొల్పవలెను

ఇటీవలి హిందూవులకును మహాత్ముడియులకును నూడ చాల అనమానకరము. దీనిని వెంటనే నిలిపివేయవలెను. 18 వ తేదీని నేను చాలమంది ప్రముఖులతో రెండుపర్యాయములతోను నూడ మాటలాడిని. వారిందరును చాలపలుకుబడిగలవారు. వారుగూడ కాంతి కలిగించుటకు చాల ఆరుదులై యున్నారు. వారు గట్టిగా పూనుకొనిరి కాగ్రహాభ్యుదయ కలుగజూచెను. అదిచాల కచ్చసాధ్యమును. మామిడిమీ గాని అసాధ్యమిదాను. హిందూ మహాత్ముడి సాయకలు ఏకలవెంట తిరుగలేదు. కలకారములను వెంటనేఎదనొక తొలగలేదు. అందులకొరకుంఘము కర్మరహితము. అనుభవభ్యుదయకాగ్ర చాల హెచ్చుగా నుండగూడదు. రాభిప్రాయముగి మేగాక గర్భయస్వభావులకు శాశియవారులనూడ నడుగు భక్తియలుగా నుండవలెను. అన్నిరా. కేమితులవారును కలసి పనిచేయువలెను.

రాష్ట్రీయ. కాంగ్రెసు సంఘము

ఈసంఘమువారు వెంటనే యిందులకు పూనుకొనలెను

(1) అసభ్యులను అతికేయోత్సలను ప్రకటించు చుండుటగలన చాలవారి కలుగుచున్నదిగాన నిజమును తెలుపునట్టి నమ్మకమును విశేషముల నేర్పవలెనను.

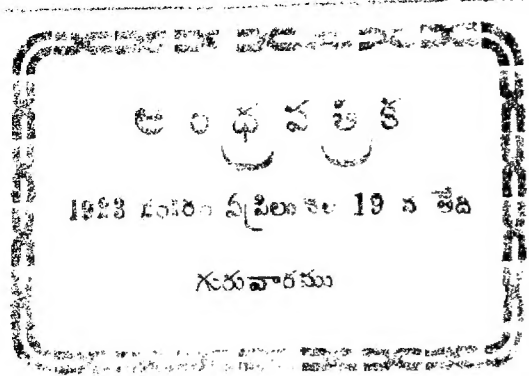
(2) గాయములు కలిగినవారికి సహాయము చేయుటకు కొందరిని నియమించవలెను.

(3) కాణము శారక సమాధానము కలిగించుట కొరకు సమము నేర్పవలెనను. అందు కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సంఘ సభ్యులు చేరియుండవలెను. వారు భారత నాయకుల సహాయమునూడ కొందరిను. ఇది యింతయు వెంటనే జరుగవలెను లేనిచో చాల ఉద్వేగము కలుగును.

పౌరులకు సజ్జప్తి

నేను అవ్యక్తము పాదుల కుండిరి అన్ని మరలములకలిగి విజ్ఞానము మొరిందుటకు వారు ప్రత్యేక సామ్యకృత్యము కలను. "మీరు మీకువేక్షించువది సమమును సుఖముగా మొందులగుచును. ఈశ్వరి కనకరమును గొప్పకళియు. మనము సిగ్గుపడి తలవంచుకొనవలసి వచ్చినది. మనము గట్టిపరుత్తుము చేయవలెనా?

సోదరులారా! వైసిలకానము ఆయనలో నున్న పుడు కట్కిలకు పాంపాచిమి లింకును మార్చలేదుకొరకే వారాగ్యహవాసములో వండుచునే యున్నాడు. అసహాయకృత్యములకొర కెందరో కారాగృహముల కేగి కష్టపడుచున్నారు జనులూబాగు వాక్యములలో ఎందరో ప్రాణములని ఆపించి యున్నాడు. అవ్యక్తము యిరీతిగా నిదివిరోధమును భావించి గడించియున్నది. ప్రపంచమునకు దంతమును చేరువొనియున్నది. మనకందరికిని మహానాడుకుదును కాంతి కృత్యపుకేను కేరమా తియును గాంధీమహాత్ముడు చెరసాలలో నున్నాడు. హిందూకును సాక్షిగా మిమ్ము చేసుకొనుచున్నామి. నను మార్చలేదు యిగునీ ధిరతి మాత్ర సాక్షిగా మిమ్ము వేక్షణ నుచున్నాము. మన విరోధములవలన మన కష్టములకు బలకడమును. కష్ట వివాదల కొరకు శిష్యులూమి. శోగతిపాటుచేసెదరా? మీరు మీవాద్యులను గుర్తించి మరల గాథ మైత్రి కాంతిని వెలకల్పెదరని నేను బాగుగా నమ్ముచున్నాను. మీయందు శాశ్వత సమృద్ధి కలదు. మీరెలులచేసిన అవ్యక్తమునాకేగాని పంజాబు రాష్ట్రమునా కందకును భారతదేశమునా కందకును మీకు కృత్యభూలగురు. అవ్యక్తమును మరల ప్రాచీన యుగమును బడయునుగాక లక్షన నదియే నాకడదే "ప్రాతన" అని డాక్టరు సత్యపాలుగారు ప్రకటించిరి.

దేశ భక్తునివ్రసంగము

—:—:—:—

మృత్యును గోదావరిమండలసభ కధ్యక్షత వహించి, దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు గారు నిన్నటిదినము భీమవరములో నొసగిన యువ న్యాసమును ప్రమరించెడిది. దేశభక్తునికి అప హయోద్యమమునందు గల గాఢవిశ్వాస మే మాత్రము చలించుచున్నది. ఇందువలన వ్యక్తమగును. దేశభక్తుడు తేనెన యువదేశము నాలించి ఆంధ్రులు తమ విధ్యుక్తమును వెంటనే నిర్వహించుట యావ శ్యకము. ఏప్రిలు మాసము త్వరలో పూర్తి యగు ను. ఈ లోపుగ తిలకు స్వరాజ్యనిధికి ధనమును వలంటిరులను ప్రోత్సహించుటయు, శాసనోల్లంఘనము నవలంబించుటకు ప్రజలను అధికారులు తొందరపెట్టుచున్నారు వారి జన్మస్వార్థత్వముల నవహరించుచున్నారు. మధ్యరాష్ట్రములందేమి, గుజరాతునందేమి, శాసనోల్లంఘనము వట్ల ప్రజలు ఉత్సాహపూరితులై యున్నారు. గుజరాతునందును, మధ్యరాష్ట్రములందును, నాయకులను నిర్బంధించుటచే ప్రజల విశ్వయము మరింత దృఢమగుచున్నది. కాలయాపనకు వారు ఓర్పుట లేదు. స్వరాజ్యపత్రికా సంపాదకు లగు మగన్ లాల్ భట్టగారికి క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోర్టు 103-వ షెక్షను క్రింద సంవత్సరము శిక్ష విధించినటుల వార్తలు వెలుపుచున్నవి. స్వార్థత్వనిరోధ మధిక మగు కొలదియు, నిరాకరణోద్యమ మంతరించుటకు మారుగ, విస్తరించునని యనుభవము వెలుపుచున్నది. ప్రజలలో నంతర్నిహిత మయిన స్వార్థత్వదావాగ్ని ఇటీవల సంజయ మను పొగచే గ్రమ్ముబడినటుల గనపించినను, మరల తన నిజతేజముతో బ్రకాశించుచున్నది. ఈ యగ్నిదీప్తితో వెలుగవలయు ననిన, ఉపేక్ష, మాంద్యము, నిరాశ, అవిశ్వాసము మొదలగు నడ్డంకులను దరిరాకుండ తేయవలయును. ఇందుకు మార్గ మేమి? నిరంతర కర్మయోగాచరణయే. ప్రజలు తగు సన్నాహముల గావించి నిది, ఏ కార్యమును గట్టెక్కును. నిర్మాణకార్యక్రమమును సంతరిక్షితో కొనసాగించుట యవసరము. కాంగ్రెసునందు సభ్యులను వివిధ శ్రేణియు, గ్రామములలో కాంగ్రెసుసంఘములను శాశ్వతాధారములపై నేర్పరచి, అవి చురుకుగా బనిచేయుటలు ప్రోత్సాహము గలిగించియు, ఆహింసాచరమునకు భంగము కలుగకుండ కట్టుబట్టుటలు గావించియు, గియాకాంగ్రెసు కార్యక్రమమును పూర్తి చేసియు, దేశమును సంసిద్ధము గావించవలయును.

దేశభక్తుడు దీని యవసరమును చక్కగ తేలు పరిచెను. మహాత్ముడు నూచించిన విధులను నెఱవేర్చి స్వరాజ్యము నిర్మించుట వెలగించుట అని తేలికము. స్వరాజ్యము గావించుట యది యాశీషము. స్వప్రయత్నఫలిముగ నది సిద్ధించును. అసహాయోద్యమమువలన దేశ దృక్పథమునందు అదృష్టమగు మార్పుగలిగెను. కారాగృహభయము ప్రజలను బాపచనెను. కారాగృహ నిర్బంధములు, ప్రజల తిరుగుబాటునముతో సన్నాహించు

చున్నాడు. ప్రజల హృదయములు స్వరాజ్యభావ ప్రపూరితములై యున్నవి. అధికారవర్గవర్తిష్టరానురాను ఖీణించుచున్నది. దేశభక్తుడు వెలిపి నటుల, శాసనసభా ప్రయోజనము మృగ్యమని ఇప్పుడు గోచరించినంత స్పష్టముగ నిదివర కెన్నడును గోచరించి యుండలేదు. శాసనసభా బహిష్కార మవసరమని కాంగ్రెసుసభా రాజేం చినపుడు, పరిహసించిన మిత్రవాదులును తదితరులును నేడు తమ తప్పిదము నెప్పుకొనవలసి వచ్చినది. శాసనసభా రైట్టి తీర్మానముల గావించినను, ఎట్టి నిరోధమునకు పాల్పడినను, గవర్నరుజవరలుగా లేమి, గవర్నరు లేమి, సర్టిఫికేట్టును ప్రయోగించి తమ నిరంకుశేచ్ఛను కొనసాగించగలరని తేటతెల్లమయినది. సర్టిఫికేట్టు అధికారము నవలంబించి రను నపోహ నిరాధారమని తేలినది. కన్వెక్షనుల వలన, స్వరాజ్యము సిద్ధించు నను భ్రమ బిసెంటు ప్రభుత్వములకు నెయితము వదిలిపోయినది. సర్టిఫికేట్టు అధికారమును తరుచుగ నుపయోగించరని ఇంకను వాదించుట నిరర్థకము. ఒకసెక్షనులో నాలుమార్లు రాజప్రతినిధిగాను సర్టిఫికేట్టును ప్రయోగించగ, దీనిని తరుచుగ నుపయోగించరని తలచుట కెట్టి యాధారమయినను గలదా? సర్టిఫికేట్టు అధికారము సామాన్యాధికారములలో నొక్కటి యని గూడ రాజప్రతినిధిగాను ప్రతిపాదించుచుండ, ఆశక్తముండనేరదు. శాసనసభలలో నెట్టివారుచేరినను, కాలహరణము దప్ప వేరులాభము లేదని ప్రాజ్ఞులెల్లరును గ్రహించగలరు. దేశభక్తు డి సంగతిని తేటపరిచెను. ఆంధ్రులందుచే తమ దృష్టిని కాంగ్రెసు కార్యములనుండి శాసనసభల వంకకు మరల్చరని భావించెదము. దేశభక్తుడు మొదలగు ప్రముఖులు నిర్బంధవిముక్తులై దేశ మధ్యమన పనిచేయుచుండుటచే, ఆంధ్రులకు నాయకుల కొరంతలేదు. ప్రజలీ తరుణమున జావవలసినది సంతతికార్యదీక్ష. కర్తవ్యమేదియో తెలియక ప్రజలు కలవరపడుచున్నారనుట సత్యమారము. దేశకర్తవ్య మేదియో, గాంధీ మహాత్ముడు స్పష్టపరచియే యరవాదాజయిలుకు జనెను. ఆ యువదేశమునే కాంగ్రెసు సభ మకల స్పష్టపరిచెను. ఇంకను సందియము నకు తా వెక్కిడిది? నిర్మాణకార్యక్రమాంశములను దేశము పూర్తిచేసిని కొలదియు, స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చుననుట నిర్వివాదాంశము. స్వరాజ్య సిద్ధికి, అడ్డుగనున్నది ప్రజల యలసత్సభావముగాని, కార్యక్రమలోపముగాదు. గాంధీ మహాత్ముడు బోధించిన ప్రతియంశమును, తగు దీక్షతో నిర్వహించునెడల, స్వరాజ్యమునకు దారిజూపును. మహాత్ముని వద్దతులను, దూరదేశములందు శ్రద్ధతో నవలంబించుచుండ, హిందూ దేశమునందు జానిని విడనాడుట మిగుల యనుచితమగును. స్వధర్మము ననుష్ఠించుటయే, ప్రజల కర్తవ్యము. ఫలితముగూర్చి విచారించుట వారి పనిగాదు. ధర్మమెన్నటికయినను విజయముగాంచక తీరదు.

ఆసియావాసులను వేరుజేయుట

దక్షిణాఫ్రికాలో ఆసియావాసులను ప్రత్యేక సలములలో నుంచవలయునని మంత్రివత్తమునకు జేరిన మొక్కతగును అప్పేన్జిలో తీర్మాన ముప పాదించిరి. శాశ్వత్యనాగరికము శ్రేష్ఠమయిన దని యు, ప్రాచ్యనాగరికము చాల నెనుకబడియుండుటచే రెంటికిని కలయిక పనికిరాదనియు, వీరివాదము, శాశ్వత్య నాగరిక శ్రేష్ఠత ఎట్టిదో, ఇప్పుడు తెట తెల్లమగుచున్నది. యూరపుఖండపు చారిత్రము ముక్కమార్లు ఫకించిన, ఈర్ష్య, దుశాశ, అస

హనము, స్వార్థపరత్వము, హింస మొదలగునవి వివిధ శాశ్వత్య జాతుల నావహించియున్నటుల గనపించును. యూరపుఖండమున బీభత్సము బుట్టించుట కివియున్నయు తోడ్పడుచున్నవి. తీర్మానోపపాదకులు, ఈవిషయముల నిన్నిటిని జాగరూకతతో పరిశీలించినటుల తోచదు. మంత్రియగు డౌకనుగారు, ప్రస్తుతసమస్య చక్కలతో గూడు కొనియున్నదని గ్రహించిరి. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులలో కలుపురు దక్షిణాఫ్రికాలోనే బుట్టిరి. వారిని దేశమునుండి వెడలగొట్టుట అక్రమము. విచ్చికినిర్గమనము చేసుటో, భారతీయు లెందరో బలవంతముగ నీ దేశమునకు పంపివేయబడిరి. ఇప్పటికి 25000 మంది దక్షిణాఫ్రికానుండి ఈ ఊరున తరిమివేయబడిరి. లేబరుసభ్యులొకరు, భారతీయుల నింకను సభికసంఖ్యలతో దేశమునుండి పంపివేయవలయునని కోరుచున్నారు. ఇంతయేల, దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయు లుండుట కసలే వీలు లేదని ఆజ్ఞాపించిన సరిపోవదా? తెల్లవారి భూములను, తోటలను, దొడ్లను, చక్కబడి వాని నెల్లను ఫలవంతము గావించువరకు, హిందూ దేశపు కూలీలు గావలయును. వారితో పని దీరినవీమ్మట, వారిని దేశమునుండి వెడలగొట్టవలయును. తెల్లవారివద్దతి యిదియే. భారతీయులు గౌరవజీవనము జేయుట కేమాత్ర మవకాశ మొసగరు. స్వార్థపరత్వము ఇంతకన్నను దూరము బోవునా? డౌకను మంత్రియను వైకి కొంత సమాధానపూర్వకముగ మాటలాడినటుల గనపించినను, నివాసము కొరకును, వర్తకముకొరకును ఆసియావాసులను ప్రత్యేకముగనుండుట యవసరమని యంగీకరించిరి రాబోవునభ్యంతో నిందుకొరకొక చట్టమును దెచ్చెదమనిగూడ, వీరు నూచించిరి. ఈసందర్భములలో శ్రీ టిషుసామ్రాజ్యమున హిందూ దేశమునకు గౌరవన ముండజాలదని స్పష్టమగుచున్నది. ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సులు మొదలగు సమావేశములవలన హిందూదేశమున కిసుమంతయు లాభముండదు. శాస్త్రీగారి సర్వటనములవలన, దేశస్థి మాంబోదు. పాపము, మితవాదుల కింకను కాలసిల కార్కదర్శియగు మేజరు ఆరమ్మ బిగోరుగారిపై ఆశగలదు వారితో మొరపెట్టిన లాభముండునని వీరు ఆశపడుచున్నారు. టాంగనయికాలో భారతీయులపై భరింపరాని బరువులు మోపబడెనని ఇదివరక తెలిపియుంటిమి. ఇదివరకు లేనివన్నలు విధింబడినవి. లెక్కలపుస్తకములు ఇంగ్లీషు భాషలో నుండవలయునని నిర్బంధింపబడుచున్నారు. వీధులలో తిరిగి సరకుల సమ్మకొనెడి వారిపైగూడ హెచ్చుపన్నులు విధింపబడినవి. వీరందరును లైసెన్సు దీసికొనవలయును. వర్తకముగాని వృత్తులగాని అవలంబించువారు ప్రతిసంవత్సరము నను క్రొత్తలైసెన్సుల దీసికొనవలయును. కొన్ని ప్రదేశములలో భారతీయులు వర్తకము జేసుకుండ నిషేధింపవచ్చును. క్రొత్తలైసెన్సులను పొందనందులకు భారతీయులు శిక్షకు పాత్రులగుచున్నారు. మేజరు ఆరమ్మ బిగోరుగారు ఇందునుగూర్చి కామన సభలో జవాబిచ్చుచు, టాంగనయికాలో గావించబడిన క్రొత్త ఉత్తరువులను నిలిపివేయవీలు లేదనియు, వీనివలన నెక్కుబడుపు ప్రజల వివాద బడదనియు, నూచించిరి. ఆరమ్మ బిగోరుగారి మూలమున భారతీయులైట్లొభ మయినను గలుగునని ఇంకను దలంచునెట్టితనమని బోధపడక మానదు. వీరును వారునరక్షించెద రని ఆశపెట్టుకొనుటకన్న, తమకు తాంరక్షకుల మని భారతీయులు గ్రహించుచో తప్ప విజయము గాంచగలుగుదురు.

సత్యపాటుగారి హెచ్చరిక

అమృతసరములో జలరేగిన హిందూ మహాత్ముడియ కలవరము గూర్చి డాక్టరు సత్యపాటుగారు గావించిన హెచ్చరిక, సమయానుకూలముగ వున్నది. హిందూ మహాత్ముడియై కృష్ణము భగ్గమయి యందులకు వా రెంతయు చింతించుచున్నారు. దీని గారకు జేసిన త్యాగ మంతయు వ్యర్థ మయ్యె నని వారు తలంచుచున్నారు. ప్రస్తుత పరిస్థితికి ఉభయ సంఘములును తామును మార్చులు లావించుములలో బీభత్సమున పోరాడుట లయిన, మిలిటరీవారును పోలీసువారును నేకు అమృతసరమును స్వాధీనపరచికొని, హిందువుల మహాత్ముడియల మధ్య సంఘర్షణను నణచి వేయవలసిన దుర్గతి సంభవించినందులకు సత్యపాటుగారి రెంతయు వగచుచున్నారు. ఇట్టి దుస్థితి, హిందువులకును మహాత్ముడియలకును గూడ అవమానకరము. ఇట్టి సంఘటనములు గలుగకుండ, నివారణ జేయుట యత్యవసరము. ఉభయ లోను హృదయ మాలిన్యము దొలగిన గాని ఇక్కార్యము సాధ్య మగునని ఊహించు. ఉభయ సంఘములవారును ఏకమాత్ర్య గర్భజనితుల మను నిశ్చలభావము ముందు గనుపడవలయును. ఒకరి డేమముకొరకు ఇంకొకరు త్యాగముల గావించ సన్నీధులు గావలయును. మహాత్ముని యుపదేశములనుండి దేశము దూరమగు కొలదిని, హిందూ మహాత్ముడియై కృతయు దూరమగును. సత్యపాటుగారి హెచ్చరిక భావపూరితమై దనరారుచున్నది. మార్చులు లా యోధు లొకవంక జయిలులో తాదల ననుభవించుచున్నారు. దేశభక్తులు పలువురు మాతృదేశము కొరకు నిర్బంధములను సంతసముతో భరించుచున్నారు. జలియను చాలావీరులు తమర క్షమును భారబోసి చనిపోయిరి. అమృతసరము హిందూ దేశమందంతటను, తన త్యాగబలముచే విరుతిక్కినది. అమృతసరము తన తొలికారవమును నిలుపుకొనవలయు ననియు, గాంధీమహాత్ముని యెడలను మాతృభూమి పైనను నిజమగు భక్తిని బావవలయు ననియు, సత్యపాటుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. సత్యపాటుగారి హెచ్చరికను పాంచాలవాసులు కొనసాగించి, తమకు గలిగిన కళంకమును మాన్పుకొనెదరు గాక!

గ్రంథాలయసభలు

ఆంధ్ర దేశ గ్రంథాలయసభయు, గుంటూరు గుండల గ్రంథాలయసభయు మేనెల 1, 2, 3 తేదీన రార్పరావుపేట తాలూకా పమిడిపాడు గులో జరుగునని ప్రకటించబడెను. మహాత్మీయమున ఆంధ్రగ్రంథాలయసభ జరిగినది మరల నీ సభ కూడియుండలేదు. ఇంకకు కొంత మేది యయినను, మరల నీ సభ పమిడిపాడులో జరుగుట, సంతోషకారణ మగుచున్నది. గ్రంథాలయోద్యమము, ఆంధ్రుల ప్రబోధమున కలుల తోడ్పడినదియు నిట వివరింపబనిలేదు. ఈ సంగతి ఎల్లరకును తెలిసియే యున్నది. ప్రస్తుత సమయమున గ్రామములను పునరుద్ధరింపవలయునను నభిలాష దేశమున జెరుగుచున్నది. గ్రామము లభివృద్ధి కెందిన గాని, దేశభివృద్ధి త్వరితముగ కొనసాగినరదు. ఇంత సరకును, గ్రామోద్ధరణ నిమిత్తము తగిన కృషి జరుగలేదు. గ్రామములలో కాంగ్రెసు సంఘములు దయించినను వానిని బలపరుచు ప్రయత్నములు కొనసాగలేదు. గ్రామములలో పంచాయతులను నడుపుటకు గాని జాతీయవిద్యను నెలకొల్పుటకు

కద్దరును తయారు జేయుటకు గాని, వాయకులు తమ కక్షనంతను కేంద్రీకరింపజేసి యున్నచో, స్వరాజ్యమీసరికి ప్రత్యక్ష మయ్యెడిదే. నాయకు లున్నను లేకున్నను, స్వరాజ్యోద్యమము అవిచ్ఛిన్నముగ కొనసాగిడిదే. సందియము లుదయించుట కవకాశమే లేకుండెడిది. హిందూ దేశమునకు ఆయువుపట్టగు గ్రామమునుగూర్చి ఉపేక్షపహించుటచేతనే సర్వర విజయము సాధ్యముగాదయ్యెను పునర్నిర్మాణము గ్రామములలో ముందుగ నారంభింపవలయు నను సభిప్రాయము దేశములో నిపుడు సామాన్యముగ ప్రబలియున్నది. గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు, గ్రంథాలయములు పెక్కువిధముల తోడ్పడగల వనుటకు సందియము లేదు. ఈ యుద్యమమునుగూర్చి ఉపేక్షగలుగుటకు, త్రివరాజకీయాందోళనమునకన్న ను ప్రజల యలసభావమే ముఖ్యకారణమని ఊహము. క్రియావిహితమగు ఉత్సాహమువలన, నిర్మాణ కార్యక్రమము ఫలించదు. గ్రంథాలయసభలు ఆంధ్రులస్వకక్షిని వృద్ధిజేయుటకును జాతీయజీవితమును వికాసపతంతు గావించుటకును, స్వరాజ్యమును చేరువకు దెచ్చుటకును తోడ్పడు గాక!

ప్రతికటన

కద్దరునిర్మాణమును త్వరతో పూర్తిజేయువలయు ననిన, ప్రతి పుష్కలముగ లభింపవలయును. ప్రతికటననుగూర్చి కద్దరుకాఖివారు పంపిన కత్రమును నిన్నటికినము ప్రచురించి యుంటిమి. ప్రతి కటప్రసవన కొన్ని ప్రదేశములు కద్దరును వలసినంతగ తయారుజేయలేక బోయెనని తెలియుచున్నది. ప్రతిని పండింపని ప్రదేశములు పెక్కులు గలవు. కొన్నిచోట్ల పండించినను, వర్తకులు సరకునంతను కొని విదేశముల కెగుమతి జేసెదరు. అందుచే ప్రతిని విరివిగ పండించుటకును, విదేశములకు ప్రతి ఎగుమతి గాకుండను కట్టుదిట్టముల నేర్పరుచుట యత్యవసరము. వర్తకులనుండి ప్రతిని కొనుచో, ధర లభిశముగ నుండుటచే, గిట్టు బాటు గాజాలడు. కద్దరుఖరీదు హెచ్చును. కాంగ్రెసు సంఘములవారు తమ యవసరములకు తగినంత ప్రతిని సకాలములోకొని, నిలువజేసికొనుట యవసర మని ఖాదీసంఘమువారు దెలుపుచున్నారు. తమకు గావలసిన ప్రతిని నిలువజేసికొనవలయునని వ్యవసాయదారులనుగూడ హెచ్చరించుట యవసరము. భవంతలు ప్రతిని కొని నిలువయుంచి బీదలకు సరస మగు ధరల కమ్ముట లాభకరము. ఆంధ్రు లీవిషయమై తగినశ్రద్ధను వహించగోరెడము.

మహాత్ముని యుద్దేశములు మారలేదు

గాంధీమహాత్ముని యుద్దేశములు మార్పుకెందలేదని, బ్యాంకరుగారు తెలిపిరి. అహింస, రాటము, హిందు మహాత్ముడియ సంయోగము, అన్విశ్వతా నివారణము విషయమై మహాత్ముని దృఢవిశ్వాసము లటులనే నిలచియున్నవి. దినుమునకు నాల్గు గంటలసేపు మహాత్ముడు నూలువడుకుచున్నాడు. నూలువడుకుట సర్వత్ర వ్యాపించినగాని, హిందూ దేశమొక్కము చేకూరజాలదని మహాత్ముడు గట్టిగ నమ్ముచున్నాడు. ఈ పరిశ్రమ బాగుపడనిది, బీదల దారిద్ర్యము తొలగదనియు, దారిద్ర్యము దొలగిన గాని హిందూ దేశము స్వధర్మమును నెలవేర్చజాలదనియు, మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. మహాత్ముని నూతన సందేశమేదియని పరితపించుచున్నవారికి, బ్యాంకరుగారు చెలిపిన సంగతులును, జయిలులో మహాత్ముని నడవడియు జవాబీయ్యగలవు. ఇక నయినను మహాత్మునిసందేశమును సార్థకపరుచుట, ఎలకడగలము గాక?

బొంబాయి కార్పరేషను

బొంబాయి కార్పరేషనుసభ కార్యక్రమమును ఇంగ్లీషుభాషలోనే గాక దేశభాషలో గూడ జరుపుటకును, మ్యూనిసిపలు సేవకులందరును ఖద్దరును ధరించుటల ఏర్పాటుజేయుటకును, ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. మ్యూనిసిపలు సభా కార్యక్రమమునయినను దేశభాషలో జరుపకుండుట, మిగుల లోపభూయిష్టము. ప్రజలకు తెలియని భాషలో కార్యక్రమమును నడుపుటవలన, స్థానిక పరిపాలనము వారికగమ్యగోచరమయినది. కద్దరును ధరించుట ఎల్లరధర్మము. మ్యూనిసిపలు సేవకులు కద్దరుధరించట కేర్పాటులు జరుగునెడల, ఇతరుల కెంతయో ప్రోత్సాహము గలుగును. బొంబాయి కార్పరేషనువారు తమధర్మము నెంతవరకు నెఱవేర్చుచో చూడవలయును.

స్థానిక వార్తలు

ఒకసవరణ:— (ఫ్రాన్సిస్ దుర్గాస్పెరిగారిని చెన్న విశ్వవిద్యాలయపు టైల్ థాన్సులర్ గ నియించిరి, నిన్న ప్రతు రించిరి సరిగాకనియె, నిండు అదివ్యమై నిర్ణయమయియ గాతవనియె తెలియుచున్నది.

కరకత్రము నిషేధింపబడుట:— తారీఖాతా త్తమనూర్చి అన్ని దేశములలోని ప్రజలను నుద్దేశించి అంగరే థియ కార్యక్రమముల కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు (ఆ త్తించిన కరకత్రములు ఇండియను పోస్ట్ కోడు 124 ఏ క్లక్కు కింద నేరమునకు లోనగుచుండటచే అక్రమం నన్నిటిని స్వాధీనము చేయవలెనని మదరాసు ప్రభుత్వమునా రాజ్ఞావించుచున్నాడు

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:— ఈ మా జయజయమున క్రిందటి ఆదివారము కర్నూల్ రాణి సా హెబా క్రిసీతాబగారు తమ మేల్మడు క్రిగారికింకు తా మారు సాహెబుగారు వధ్యుల్ విశాఖపట్నం యాత్రలు జేసి నుకడికొంగ తేకినందులకై 500 మంది వీరలకు మృష్ణా ప్రదానము గావించిరి. ఇంతియగాక గత మాడువాకములలో ఉత్సాహురి లక్ష్మణులెవరూడు చెట్టిగారు 100 మందిని చూత్రా నురవయ్య చెట్టి, లుక్కాడు కృష్ణయ్యచెట్టి కే. సి. కామయ్య య్యుడు వి. యస్, యంగయ్యగారు లొక్కొక్కరు 10 మంది కిని పచ్చయ్యపల్లిపల్లె 80 మందికిని పేరింజేరి అయ్యగారు 75 మందికిని కొటవండరాజులు చెట్టి కే. రామానుజం చెట్టి చి. వెలుగోపాల కాడుగారు లొక్కొక్కరు 50 మందికిని వి పియ్యూర్ డి. సి. కాలమ్మబహ్మద్య మొదల్యారు గార లొక్కొక్కరు 30 మందికిని వి. పార్థసాధికాయాడు వి. కెం గయ్యరాజు చెట్టి మర్ యం. టి. వెలు చెట్టి మర్ గార లొక్కొక్కరు 25 మందికిని సి. రాజగోపాల మొదల్యారు గారు (రాజు చ్చెన్నోపేట, కోలార్ బంగారుగనులు 15 మందికిని వీరలకు అన్నప్రదానము గావించిరి.

గాంధీమహాత్మునిసందర్శనము

దేవదాసుగా రొక్కగుమాత్రమే సందర్శించిరి ఈ నెల 16 క తేదీన దేవదాసు గాంధీగారును భారత కాంగ్రెసు కార్యకర్తలసభ్యులను ఎరవాడ చెలసాలకేగి మహాత్ముని చూడగోరిరి. ఒక్క దేవదాసుగారి మాత్రమే అనుమతి యయ్యెనదెను. ఆనా డాయన మహాత్ముని సందర్శించిరి.

గాంధీనిర్బంధదినోత్సవము

ధర్మిలో నిన్నదేశస్థులను జయపడెనది. సాయంకాలము జహిరంగనధ జరిగినది. హిందువులను మహాత్ముడియములై త్రిని కలిగియండకలెనని ఆసభలో హింజియ్యలూరు దాక్తురు అబ్బాసీ గారు ప్రవచించిరి. అమృతసరములో కొట్టట జరుగుట చాలవకావలెను. ఇట్టివాడలు కలగకుండుటకు జాతీయ తగినవిద్యలు చేయవలెనని తిర్పాక మాసభలో వా హానింప బడెను.

ద్వితీయ పశ్చిమ గోదావరిమండల జాతీయమహాసభ, భీమవరం.

అహల్యసంఘాధ్యక్షులు: పెన్నెల్ల జాపిరాజు గారి ప్రారంభోపన్యాసమునం దీక్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

నిర్మాణకార్యక్రమము

ఈనూతనమున కడపల్లి ప్రభాకర్ తిలక్ ప్రజ్వలించు కేయలకు గాంధీమహాత్ములవారు అంత్యజాల అస్పృశ్యతా నివారణను విధించెను. కిలాఫత్ ఉద్యమమును వెలకొల్పి హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమును బలపరచెను. ఖద్దరు నిర్మాణముచే నగలజనులలోను స్వదేశానురాగమును పురికొల్పి భవిష్యత్తును దీక్షలకును కావ్యకమయిన ఆనందభావము నేర్పరచెను. జాతీయ విద్యార్థిభావముచే జనులను పాశ్చాత్య శాస్త్రమహామునుండి విడిపించి స్వాతంత్ర్యకైని ప్రజ్వలించజేసెను. పంచాయతీ శాస్త్రయస్థానమును వెలకొల్పి ప్రజలలో శైరభావములను నశింపజేసి శాస్త్రయద్వైపిని పెంపొందిజేసెను. అసహాయోద్యమములనుచే జనులలో అమిత మాత్సర్యము గలిగించి సత్యము, కాంతియు, ధర్మము, శ్రేయము, అహింస, మొదలగు సత్గుణములు పాదుకొనజేసెను. కాని మనము మాండ్లమును విడనాడి పీక్షతో నిర్మాణకార్యక్రమమును అనగా జాతీయవిద్య, అస్పృశ్యతానివారణ, పంచాయతీ శాస్త్రయస్థానములు, ఖద్దరు శాస్త్రము, శైరజ్యోతిషేని దీప్తుకాలములో స్వరాజ్యమును పొందుటకు తగిన క్రీడామార్గములు కలిగియుండును.

ఖద్దరు ఆవశ్యకత

మనదేశమునుండి సంపన్నమునకు అరుదవస్త్రము మాత్రము బట్టల నిమిత్తము ఇతరదేశములకు పోవుచున్నది. ఎంత బలముగలవాడయినను గానుపడి రక్తము కాదుమన్నయెడల ఎట్లుజీవించజేడో అట్లే యాధున ప్రవాహముగల్గు ఈదేశము జీవించుట దుర్లభము. మన దీక్షలమునకు యీ ప్రవాహము కా రణము. అందుకల్ల నే మహాత్ములవారు ఖద్దరుమంత్రితమును ఉపదేశించెను. వారు శ్రీకృష్ణవర్మస్థానము నలంకరించుచు ఖద్దరు ఖద్దరని పలుకరించుచు నేచేసిరి. ఖద్దరులగు లాభములేదని యు యంత్రములవలన దేశము ధనశరీరమును ననియు మన పరివ్రామికమంత్రిగారు పలుకెను. వర్గానిచి యుండిరి. అది సత్యమునకు దూరము. యంత్రములు పట్టుకలలో వెలకొల్పె నెరు. భవిష్యత్ భవంతు లగుచుండురు. దీక్షలకుపు కాలుచు నేయుండును. గౌరవకీర్తియులవారు స్వగ్రామములను విడిచి బట్టి బడి యంత్రములలో మారిచేయుట కష్టపాథ్యము, మర్యాదలోపము. దీక్షలు రాట్లు మును కృష్ణము కలన స్వస్థమము న స్వల్ప భవముతో స్వతంత్రముగా పనిచేసికొని గౌరవ, మర్యాదలు చెడకుండా కలుసుకొనుట శ్రేయముల గాన మన మందరమును రాట్లుముతో కడిచి తి మగముతో తయారు చేసినబట్టలనే ధరించి ఖద్దరు ఉత్పత్తికి పోషించుట అన్నమా రామచంద్రా యని విలసింప ఏనుకొట్ట కనుదీక్షలకు తీవ్రపాథ్యము కలగడమేకావలెనా అన తికాలములోనే దేశము అభివృద్ధి జొందును. దేశకార్యాధ్యక్షునకు మూలమైన తగువుతెరువుచేతకేరత్రయములను ధరించి మాత్ర ప్రోవలము గావలెనని ప్రార్థించుచున్నాను.

అస్పృశ్యతానివారణ

మాల మాదిగ మొదలగు జాతులను పండులకన్న, కుక్కల, కన్న పీకముగా జూచుట మిక్కిలి పాపకార్యము. మన మందరము భగవంతుని యొక్క పుత్రులము. భారతమాత గర్భమున జన్మించిన సోదరులు. మన మందరము కలసి మెలసి మెలగుట యావ్యవస్థికరము. రామానుజులు మొదలగు మహాత్ములు అంటునోపమును నివారించుటకు పాటుపడిరి. సంబంధరంధ్రములు, భోజనప్రతిభోజము లటుంచి కట్టినజాతులవలెనే కలసిమెలసి యందుటకు నిరాకరించువారు మత పాఠ్యదాయములను తేకకాల పాత్రతలను తెలియని వివేకావ్యుని చెప్పినట్లే నచ్చినందుకు చింతిల్లుచున్నాను. హింసాతులను అభివృద్ధికి తెచ్చుభాద్యత అగ్నిజాతులయంతే కలదు. దివ్యజాతులనుండి పరిణామముంది అందరు బ్రాహ్మణులుగా మారుతుండే మనదేశము మహాన్నతి కడపని పొందునని వివేకానంద యనానంద మొదలగు స్వాములు బోధించియుండిరి. గుణకర్మల నుండి కలల మేల్పడినది గుణకర్మల మారిన, కలము మారును. గుణకర్మలు మారుటకు అగ్నిజాతులు సత్కర్మము కృషిసన్ని అస్పృశ్యతను రూపుమాప జొరుచున్నాను.

శాసన సభలు.

కాలకలకలు ప్రజాపాతిభ్యము కలది యయినను తగు స్వతంత్రాధికారములు లేకపోవుటచే మనకు కాళిగారిగావున్నది. ఇప్పటి శాసనసభలు క్రియమయిన పారిశ్రామికము పొందినవికావు. శాసనసభల తీర్మానములను అధికారముగా తగు నిరసింపటకు తరువుజూచుచున్నాను. దేశము దారిద్ర్యములో మునిగియున్నది. మనకు వృద్ధిచేయటము తీవ్రకష్టములు చే ట్లు. విధములగు కన్నుల రూపముగా గుంజుకొనుటయు, స్వ

ఆంధ్ర నామ కుల పర్యటనము

గుంటూరు మండలమున ప్రచారము

శేషటి (20 వ తేది) నుండి ప్రారంభ మగును

ఏప్రిలు 20—సత్రేవల్లి

21—దాచేపల్లి, రెంటుచింతల, మాచెర్ల

22—కారెపూడి, నర్సారావుపేట

23—పెదనందిపాడు

24—తెనాలి బంగోలు

వాతావరణస్థితి

1923-నవంబరు 19-తేది గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో ఆర్ద్రత్వోష్ణము	ముఖ్య ఆర్ద్రత్వోష్ణము	గత 24 గంటలలో వర్షము	ఏప్రిలు 1-న తేదివంటి వర్షము	ఏప్రిలు 1-న తేదివంటి వాతావరణస్థితి
గోపాలపురి	86.9	79.8	...	0.16	0.25
కోకాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్నము	90.9	82.2	...	0	0.37
కాకినాడ	97.8	89.9	...	0.02	0.25
మచిలీపట్నము	95.4	80.8	...	0	0.24
గుంటూరు	104.4	78.3	...	0.74	0.45
కర్నూలు	105.8	82.2	...	0.58	0.21
బళ్లారి	104.5	80.3	...	0.82	0.09
అనంతపురము	94.8	80.4	...	0.81	0.25
కడప	110.6	85.8	...	0.09	0.12
నెల్లూరు	103.9	78.9	...	0	0.19
మద్రాసు	94.0	79.8	...	0	0.30
కడపూరు	91.8	79.0	...	0	0.43
వెల్లూరు	103.5	79.0	...	0.56	0.24
నెలమ	109.4	77.4	00.1	2.27	1.40
కోయంబత్తూరు	96.4	72.6	00.8	1.74	0.95
తిరుమనాపల్లి	104.8	81.2	...	0.27	0.18
నాగపట్నము	92.0	81.7	...	0	0.34
పుదుచ్చోట	109.2	78.8	...	0	0.88
మధుర	100.0	79.8	...	0.15	0.97
పాంబన్	95.5	81.2	...	0	1.19
తిరువర్కేరి	...	...	...	0.83	0.81
తిరువేలకము	87.6	79.8	...	0.46	1.82
కొచ్చిన్	92.1	81.5	...	1.49	1.06
కాలికట్టు	92.4	78.1	00.5	0.82	0.68
మంగళూరు	92.2	79.6	...	0.04	0.60
తెనకవూరు	91.9	68.6	0.08	2.49	1.83
హుస్సేన్	91.5	69.8	...	1.75	0.67
మేకార	81.5	62.8	0.44	1.83	0.51
తెలూరు	105.8	78.9	...	0.28	0.16
ప్రొత్తాకావ్	107.4	81.2	...	0.09	0.64
కాకావర్	91.2	74.3	...	0	0.19
కర్నూరి	87.1	75.0	...	0	0.05
చొలవాయి	89.0	76.8	...	0.02	0.02
హొలూరు	106.6	78.8	...	0	0.18
కొడైకనాల్	71.0	53.0	...	2.68	0.14
ఉదయగిరి	72.0	53.0	0.12	8.20	1.89

(1) సర్కారులలో కొన్నిచోట ఆకాశము నిర్మలము గా కొన్నిచోట మేఘావృతముగా నున్నది. గుంటూరులో అల్పపరిమాణము వర్షము.

(2) దక్కనులో ఆకాశము నిర్మలముగా నున్నది. అనంతపురం కర్నూలులో అల్పపరిమాణము వర్షము. ఆకాశము కొంత మేఘావృతము యున్నది. మైసూరులో రాయచూర్ అల్పపరిమాణము వర్షము.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య

కారావరణాధ్యక్షుడు.

16. ఆదివాడు పోయి, 16-4-23

విదేశ వార్తలు

దక్షిణ ఆఫ్రికా సమస్య

ఆసియా దేశములను గూడెములలో నుంచుట కేర్పాటులు

చట్టమును సభలో ప్రవేశ పెట్టుట

కేప్టౌన్, ఏప్రిల్ 1:— ఆసియా దేశములను ఏకీకరించుటకుగాని ప్రత్యేకముగ ఒక గూడెములో నుంచుట

కును, పీఠముల కేరీయ, యూరపియనుల లాభములను కుర్చించి వారికి అడ్డపడకుండగ వారికి అర్హత వ్యవస్థలు పులములందు కాపురమునుటకు ఒక బిల్లును కానన్ బిల్లో మాన్యుక్ట్ గారు ప్రవేశ పెట్టిరి. ఒక్క కేటాయింపునుగూర్చి మాట్లాడుచు అచట పాశ్చాత్య కానన్లను, అదర్బములు ఎక్కువగ నున్నవని, ఒక దృష్టిలోనే ఆసియావాసులు 1000000 లక్షల వాసులకు మొదల అన్నది గడిచిరి. ప్రత్యేకముగ గూడెములలో నుంచుటకు ఆసియావాసులు అంగీకరించిన వారికి పోషకములు గలగుటకు పీఠము నది.

ఈ కేరీయము గూడెములు ఇట్లు గూడెములలో ఆసియా వాసుల నుంచుటకు ప్రయత్నించిన, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కష్టములు ఇనుమడించునని చెప్పుచు పీఠముగారు అక్షేపించి అట్టి చర్య వలదనిరి.

స్త్రాగాక్ అను కార్మిక కఠిన్యము సమావేశమగుచు ఇచ్చి నపుడు తీరము - తీరమును - గూడె సమావేశముగనే ఇచ్చి తీరమును మునుపటికంటె ఎక్కువమగుటకు వారివారిస్వతంత్రముల కంటే మేలుటకు ప్రయత్నించుననునవిషయము గానించిరి. అంగీకరించుటకు దక్షిణాగారు ఈ సమస్య చాల నున్నికమైనది స్పష్టమిది. ఒక దక్షిణ ఆఫ్రికావాసుల లాభముల ప్రభుత్వమువారు కాపాడ దలచుట లాభములేదు. ఇతరుల లాభములనుగూడె కనిపెట్టనలెను భారతీయులందరును ఈ విషయమై ఆర్థికదృష్టి కనిపెట్టి చూచుచున్నారు. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో నున్న భారతీయులు అచట పుట్టినవారే వారిని ఏకమొత్తముగ ఒప్పించుటకు పీఠములేదు.

అయినప్పటికిని ఇప్పుడున్న వారు తమ స్వతంత్రములను బోమిన నున్న సమావేశమును ప్రభుత్వమువారు కక్షించినలేక తేలిక భారతీయులు అక్షేపించినను 1914 నుండి నేటివరకు 25000 మంది స్వతంత్రముల కంటె. కట్టగములలోనున్న భారతీయులను గూడెములలో నుంచించుటకై ప్రాస తమరుకలపెట్టినసమస్య పూర్తిగాచాలదనిరి. కాని కాపురమునుటకువర్తకములేసికొనుటకును ఆసియావాసులు ప్రత్యేకముగ ఒక గూడెములోనే యుండవలెనను కానన్ మొట్టి యువసరముని యంగీకరించిరి. ఈ విషయమై నచ్చేసభలో తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టెదమని చర్య అంతట అపుడేయబడినది. మరల ఈచర్యను ప్రారంభించుటకు అవకాశ ముండదని స్పష్టమగుచుచున్నది.

రైసులంకు కమిషన్

జర్మన్ హైమిషన్లను వెనకొట్టుట

బెర్లిన్, ఏప్రిల్ 7:— జర్మన్ హైమిషన్లను ఉద్యోగము అంతర్మితమందలి హైమిషన్లనుటకు ప్రతిబంధకముగ నున్న దను కారణమున జర్మన్ హైమిషన్లను మాన్యుక్ట్ లు ఏదో ఒక్కో కొడుకుని వెనకొట్టిరి. తాను ప్యాసిన్ రాయ బాగులసమాజము నకు నుండి నిశ్చయించుటకు యద్యోగి నని నెట్టినను మిత్రమందలి విశలేతు.

బ్రుస్సెల్లో రైసులంకుమీద యుద్ధమర్మిదేబాగారినై బాంబులను వేసి ప్రాణములను గొనుటకు ప్రయత్నించినను సమావేశమున జర్మన్ రైస్ నిబ్బందిని రైసులంకు హైమిషన్లను వెనకొట్టిరి.

రైసులంకు కమిషన్ ప్రతిఘటన ప్రేరేపించు సభ్యులు జర్మన్ హైమిషన్లను వెనకొట్టిరిని తెలియ జేయుటకు వీరినిబ్బంది వనిచేయుట మానివేసెను.

వింద్యురకేసిలు, అల్బునారా నౌకల నిబ్బంది 182 వానికులు అవాంఛన పడున మునుటకు అమెరికన్లవారి తెలిసి వారిని విచారించుటకై పీఠమునది.

ఆరీస్ పోగడోద సిగ్నలింగ్ కమిషన్ల తీరముల సంగీ కరించుచు తగ్గదాజేసిరిగాని ఈవపు ఎట్టియుద్ధము లేకయే తీరముల కొచ్చుకొనిరి.

పార్లమెంటులో భారత దేశపువ్యవహారము

బాబ్బుల రోగము

పంజాబు అల్లరులు

లండన్, ఏప్రిల్ 16:— ఇండియాలో ప్లేగు రోగము భయంకరమైనదిగాదని చెప్పుటకు పీఠములేదనియు, క్రొత్త ప్లేగు సోకినవో ప్రమాద ముండక మానవనియు కాని మొత్తముమీద 1917లో పూర్వమును సంఖ్యకంటె చావులసంఖ్య తక్కువగనే యున్నదని.

అమృతపరను అల్లరులకు కారణము

హిందూమతముపీఠమునభేదభావములే అమృతపరను అల్లరులకు కారణమని వింటర్ట్ గారు సింపుక్ గారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

చెన్నై సమస్యములు

వైద్యమునుగూర్చి (వైద్యపర్యవేక్షకుల వాసిం ద్దక ప్రభుత్వమువారిలో మాట్లాడవలెనని పాయింట్ గా రన్నుటల రిమ్యూట్ ప్రతిక తెలుపు చున్నది. రాబోవు లాసేను పథలో ఈవిషయమై క్రద్ధపీకీకనవలయు ననిరి. ఈమరుల చేతలానుటకు 1914 లో జేసినసూక్ష్మములు అనుగంటినవని వరానులను దూరుటకై అంగీకరించుటవారు కొరుచున్నటుల తోచుచున్నది కనియు, దాని కి దృష్టాంతముగ ఈరుప్పులు సిరియా సరి మాట్టలలో నైస్యములను కేంద్రీకరింప జేయుచున్నారని.

1914 కు పూర్వము చేయబడిన వరకులకు ప్రతిబంధకములు వాసింగ్ ప్రభుత్వమువారు కలగజేయ వలెదగగాక అవి వరానులు గొరుచుండిగాని అమెరికన్లను అక్షేపించు కలంపులేదని 'రెస్ దాంటు' తెలుపుచున్నది. చెన్నై ఒడంబడిక ఆర్థికయా దేశమునకు సమకరముగ నున్నదని జిరాద్ గారు రాక్షేపించిరి. 1918 లో కురుప్పులలో జేసికొన్న కలట్రాకు ప్రకారము అర్థికయాలో ఇనుపదారులను వేయజేసినయిలోనా సంపదను వినియోగముకొన జేసినయి తెలియజేసిరి.

అమెరికన్లపై ఫిర

వరానులు కుర్చీమీద యుద్ధము ప్రకటించుటచే ఇది వరకు రెండుబారులవారును జేసికొన్న వరకు లన్నియు రద్దయినవని అడ్మిరల్ చెన్నై గార్నటుల మ్యూయాక్కువార్తలు తెలుపుచున్నది.

యునై టెడ్ స్టేట్సులో కార్మికులు చాలకపోవుట యునై టెడ్ స్టేట్సులోని విదేశీయులు రాగూడదను కాసము జేయుట తప్పని ఉక్కు సంఘాధ్యక్షులు ప్రెగారు ఖండించిరి. వీరివలన కార్మికుల సంఖ్య దేశములో తగ్గిపోయినదని. ఇంతకంటె చెడ్డకాన మొట్టి యుండదని.

బ్రిటన్ వ్యవసాయకవిధానము

ప్రభుత్వమువారి గొప్పసాయము

కృషిసాయపు భూములమీద పన్ను 1/2 కు తగ్గించ బడు ననియు పల్లెటూరులయందు రోడ్లను కృత్రముగ నుంచుటకు ప్రభుత్వమువారు 1500000 పౌనులను ఇచ్చెదనియు కృషి సాయపు మర్మి కాచక్కనగు తెలియజేసిరి.

బవేరియాలో ప్యాసిస్టు ఉద్యమవ్యాపకము

ప్రభుత్వ చర్య

నాయకుని అరెస్టుచేయు ప్రయత్నము

బవేరియాను ప్యాసిస్టు ఉద్యమనాయకుడగు హిట్లర్ గారు బవేరియాను క్యాంఫ్ సానులను బోలిషియన్ కొర్టులలో పోర్చి నందులకును బవేరియాను మర్మికుల సమమానవరించుటకును వారిని అరెస్టు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

హిట్లర్ గారి సాయుధ సేనలు తమనాయకుని కట్టుకొన కుండ జేయుటకు నిరోధమును జూపెదమనిరి. కాత్తిపూటగూడె పీఠ వారిని కాపాడుచున్నారు.

మంచు, వడగండవర్షము కురియుచున్నను ప్యాసిస్టు మైఖలు 1500 మంది మ్యూనిసి పుల్లమిపులవెంట నేగిరి.

హిట్లర్ గారిలో 9000 మంది పొల్టానిరి తెలియ చున్నది.

తమ ఉద్యమమును శక్తివంతమని పీఠ ప్రభుత్వపుకొర్టులను హెచ్చరించుచున్నారు. వాటియవత్తుమువారిని ఏకరాజ్యభు త్వమువారిని అణగారెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారిని నిర్బంధించుచున్నారు. రివల్యూషన్ ప్రయత్నమును అణచుటకు కేంద్రప్రభుత్వమువారు జేయుచున్న యత్నములను సాగనీయ వుండజేయువలెనని గొరుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు రెండు ప్యాసిస్ట్ పత్రికాసంపాదకులమీదగూడ వాడియెత్తిరి. హిట్లర్ గాని విచారణకు బోసనుచున్నారు. బవేరియా పోలీసువారి వైఖరి సంజేహముగ నున్నది.

విరిషా విప్లవ కారులు

లియోటెన్బర్గ్ ఇర్రెక్టులర్ నాయకుడొకడు అరెస్టుచేయబడినది. కొన్ని బాంబులు, ఈపాటులు గూడ వశపరిచి.

ఇంగ్లాండు ఆర్థికపరిస్థితులు చక్కగ నుండుట

ఆర్థికవక్రము ఇనుపమృత్యుగ నుండుట

ముణమును తగ్గించుట

లిజరలుపక్షమువారి సవరణలు

చెన్నైమిస్టర్ల గెజటు కృత్రిక ఇట్లు వాయుచున్నది. తేయట్, పంచవారిమీద పన్ను తగ్గించబడ నన్నపుడు కార్మిక కఠిన్యము సిగ్గు, సిగ్గు అని అరచిరి. వస్త్రపూరణనిధి నిమిత్తము అప్పుజేయరాదని బార్లిస్టు గారు తెలియజేసిరి. ముణము తీర్చి చేయుటేపారికామిషన్లయవలెనని భవముప్రొగుచేయువార్త మనిరి. వచ్చే సంవత్సరము ఇంకను ఖచ్చును తగ్గించెద మనిరి. క్రొత్తకన్నులను వేయుట చాలకష్టము. పంచెములమీద పన్ను ఆర్జీనముగ నున్నను జాతీయతత్వము పోగొట్టుకుండ క్రమల భారమును తగ్గించుటకు క్రైస్తవచర్యే కని చేసిరి. పన్నుభారము కొంతవరకు తగ్గవచ్చును.

డెయిలీ కానికలు, డెయిలీ హెరాల్డు కృత్రికలు రెండుకృత్రికలు ఆర్థికవక్రము నాక్షేపించుచున్నవని. తగ్గిన పన్నులు వాషించుచున్నవని.

కోకాదెలిని పార్లమెంటు సభలో అందరును ఆహ్వానించిరి. ముణము తీర్చిచేయు విధానమును అందరును అంగీకరించుచున్నారు. వస్త్రపూరణనిధి మొత్తము 5000000 పౌనులు చేరును. 4 సంవత్సరములలో విదేశీయుల కీయవలసిన ముణము 20900000 పౌనులు తగ్గివది. అమెరికన్ల సోలదముణము తీరిపోయినదనియే చెప్పుచున్నది. అసలు ముణముగడ్డి పోను నిరుటి సంవత్సరము 190000000 పౌనులు తగ్గివది. ఈ ఏడు ఇళ్లవలసిన ముణము మొత్తము 640000000 పౌను లియబడినది. తక్కువ కడ్డితో తీర్చ వాయచాలమీద తీర్చుటకై 194000000 పౌనులు ఏర్పరపబడినది. జాతీయముణము 7276000000 పౌనులు అన్నది. 149000000 పౌనులు మార్గము తగ్గివది. ఈసాలు అదాయము 852030000 పౌనులు అంచనా వేయబడినది. నిడుకంటె 610000000 పౌనులు తగ్గివది. తేయట్ పన్నును 4 పెన్సెలు తగ్గించవలెననియు, అదాయపు పన్నును ఒకపిల్లింగు తగ్గించవలెననియు లిబరలుకఠిన్యము సవరణను గావించిరి. అస్సెస్మెంట్, మాక్సుగార్డ్ ఇరువురును బార్లివ్విడగారి ఏర్పాటుల సంగీకరించి, ఆర్థికవక్ర మంతటిలోను పంచవారిమీద పన్నును తగ్గించవలెనని అందరును కట్టుబట్టిరి. అస్సెస్మెంట్ గారు అదాయపు పన్ను తగ్గించు విషయములో కార్మికకఠిన్యంలో అంగీకరించిరి.

మెసపొటేమియాలో బాంబులు

బ్రిటిషు విధానములు నుల్రెమమియా చుట్టుకక్కల ను గ్రామములమీద బాంబులువేసినది కాక్ స్టాంటినో పీఠముండి తెలియుచున్నది. ఇండియానుండి తిరిగివచ్చినప్పటినుండి పేతుమన్నాను కురుప్పులలో కుట్రజేయుచుండె ననియు ఇంకొకవంక బ్రిటిషువల్ల ప్లే పాకావమును జూపుచుండె ననియు బాగ్దాదున పోవుటకు సదుపాయములు ను జేపెదమని బ్రిటిషువారు అభయమిచ్చినను దానిని వినియోగించు కొనక నుట బన్నుచుండుటచే ఈ బాంబులను జేయవలసినచెప్ప నని మామర తెలుపుచున్నారు.

ఇండియాలో క రెస్సి

మార్కపు సమస్య

ప్రభుత్వము యన్న వేలకే యుద్ధమునకు పూర్వమున్నటులు 7.5 భాగ్యపుగింజల ఎత్తుల మంది బంగారు ధరను ఏర్పరుచుట మందిదనియు పౌను విలువను కానులో 10 కంటు ధరకు తెచ్చుచున్నయి మూసలవలె ననియు జేయు విల్కె గారు నూచించిరి.

తొనీయక కాసము రద్దుజేయ నిశ్చయించలేదనియు అయ్యి క్రొత్తగావనియు దానివలన ప్రమాదముగలదనియు అరెస్టిగారు తెలియజేసిరి.

బందరు హిందూ హైస్కూలు ఉపయోక్త్యక్తము ఈ
 బోర్డు అధికారము (22-4-28) హైస్కూలు భవనమునను
 వర్తిస్తాయనిదీ తప్పుకొనుచును గోరుచున్నాము. బోర్డు
 కార్యాలయము కొన్ని తరగతులకును హిందూ బాలశిక్ష
 క్రిందినుండి హైస్కూలును అభివృద్ధిపరచుటకును తగు భవ
 నమును సమకూర్చుటకును కలయిక ప్రయత్నములు చేయుటకు
 మొరదగు తప్పుకొంద్దవలెను గావున అదినయన జరుగు
 యుండుక్రమమునకు పూర్వవిశ్లేషణలను బరిశ్రమ ప్రాప్తియును
 కలగవలెను.

జాబులు

శ్రీ కారవాసమాజము

అసంతృప్తమునందలి వైసమూల భవనిర్యామకొలక శ్రీ శామిరూర్తి వైయలరెడ్డిగారు రెండువందల రూపాయలు (రూ 200)-అనుమాన మిచ్చియున్నారు.

భవనము కప్పవరకు, నలువైపులగోడలు యెక్కినవి. శ్రీ విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడు కారందకు ఈ భవనకార్య సాధనమునకు భవనాధ్యక్షులు తమంతట తామే చేయుదురని గమ్యవారము.

ఎస్. వి. మినానాటి సుందరమ్మ, కార్యదర్శి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠశాలపాఠ్యాయ సాధకులకు విజ్ఞాపన

చెన్నరాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠశాలపాఠ్యాయ సంఘము తరపున తిరునెల్వేలిలో జరుగదలచిన మహాజనసభకు ఆంధ్రజిల్లాలనుండి రాదలచిన ప్రతిభులు 27-5-1923 వై.కా.ఈ 2 సావనారమురాత్రి వారైన ప్యాసెంజరులో బయలుదేరి, కల్లుకు, చెన్నపురి మొదలగు స్థలములలో ఆరు 9 తేది రాత్రికి తిరునెల్వేలి శేతుకు మంజిరి. ప్రతిభులు ఆగినపోట్ల వలయు సోదర్యములు మామకొనవలసి యుండును అంతకును ఒకేబంధిలో ప్రయాణము చేయుట ఉచితము. కావున తిరునెల్వేలిరాదలచిన ఆంధ్రరాష్ట్ర గ్రామ, జిల్లాసంఘాలూకాకంఘ ప్రతిభులందఱును వారివారి నామములను ఆయాసంఘముల కార్యదర్శులవారూ మొలు 1 వ తేదిలోగా నాకు చేరుటలు వాని పంపగోరుచున్నాను.

తాళ్లపాడి } తెన్నేటి వేంకటరామేశ్వరావు, కార్యదర్శి. 17.4.23 }

కృష్ణాజిల్లా సెకండరీ ఎడ్యుకేషనల్ బోర్డు

జిల్లాజుండు ఉన్నతవిద్యావిభాగమును సక్రమముగ జరిపాలించుటకు గవర్నమెంటువారు నూతనముగ నొకసాలక సంఘమును స్థాపించుటకు నేర్పాటులు జరుగుచున్నట్లు జానే వరి 5 వ తేదీని ప్రయంజుబడిన 24 నెంబరు జి. ఒ. కలన తెలియుచున్నది. జాతీయు కదరు కంఘము మే 15 వ తేదీ నుండి పని ప్రారంభించును. ఎన్నికలు జరుపుటకు జిల్లా ఎడ్యుకేషన్ ఆఫీసరుగారిని అధ్యక్షులుగా నియమించిరి. ఎన్నికలు త్వరలో జరుగుచున్నవి. ఎన్నికవారలల్ల కృష్ణాజిల్లా గవర్నమెంటు ప్రయంజుబడినది. జిల్లాసంఘము నొకటి కేంద్రపాలక పనియు, నందు యపాధ్యాయులకు కిగింక ప్రాతినిధ్య ముండ వలెనయు లోగడ రెజిస్ట్రేషన్ జరిగిన విద్యానియమ మహాజన కథకుండు లోగియంటిమి. అట్టిసంఘమున, స్థాపించిండుటకు, అందు సుపాధ్యాయులకు కొంత ప్రాతినిధ్యముంకిండుటకు గవర్నమెంటువారిని యభివేదింప వలసియున్నది. ఉపాధ్యాయులు వెంటనే సభలబడి తమయభిప్రాయముల స్పష్టముగ వేరెడి, తమయభిప్రాయ సులభములట్టి సమర్థుల గొందర నియమించి వారికి తమనోట్ల నియంజనము. అంతకుకాని యపాధ్యాయుల కేంద్రపాలముల నెరుగ నట్టియు వారి యభిప్రాయములను యాదర్శముల గురైకనట్టి వారి నే కారణములవలన గాని ఎన్నుకొనట విద్యాభివృద్ధిమకు ముఖ భాష్యముకాదు విద్యావిషయముల జ్ఞుంచుటకు యపాధ్యాయులే సమర్థులు నివను మెల్లమున తెలిసియేయున్నది. కాని గవర్నమెంటు వారి ప్రకటనయందు నిర్ణయింపబడిన కంఘసభ్యుల యొక్క సంఖ్యనుబట్టిమాడ యపాధ్యాయులకు కిగింక ప్రాతినిధ్యము కలుగుట లేదు. కాన జిల్లాజుండులి యపాధ్యాయుల లంకరును తమ బాధ్యతను గురైగి సహజ మాంజ్యమును వీటి యుగవో సమాజేకమై తమ యభిప్రాయముల స్పష్టముగా వెలుపుట కర్తవ్యము. అట్టిసమాజేకమును జరుపుటకు కిగి కాలును కర్తవ్యమిది. కుత్తికాముఖమునగాని, ప్రత్యేక శిఖలముల మునగాని తెలుపగోరెదను.

నిడుమోలు సీతారామయ్య కృష్ణా జిల్లా యపాధ్యాయసంఘ కార్యదర్శి, బందరు.

గతించిన మంథా చెన్నయశాస్త్రిగారి సాంవత్సరములు

సుప్రసిద్ధ సంస్కృతాంధ్రవండితులును వేదాంతవిద్వాంసులును, విగత విశ్రాంతి యశోవంతులును, అద్వైతమార్గులగు బ్రహ్మశ్రీ మంథా చెన్నయశాస్త్రిగారు దుండుభి నామసం॥ వైశ్ర బహుళ ద్వాదశి శావనమాసమున (28.4-1922) శుభాష్టమి నున కైరవ్యశా ప్తిమంజిరి. ఈ సం॥ వైశ్ర బహుళ ౧౦, ౧౧, ౧౨ తిథులందు వారి సంవత్సరములు యథావిధిగాను, మహావైభవముతోను జరిగినవి. వైశ్ర బహుళ ద్వాదశి లాదిసంవత్సరములలో వచ్చిరి నిత్యాణము కొంత కాలమువరకు శివ్యశోటికి వెలియకపోవుటచే, సాంవత్సరములకు వైశ్ర బహుళ ద్వాదశి వారి శివ్యవాత్సల్యమును వెలియవచ్చు, శ్రీ శాస్త్రిగారియత్సవ కాలికలుగు జేయుగాకమని భగవంతుని ప్రార్థనలు సల్పిరి. ఆంధ్రదేశములో శ్రీ శాస్త్రిగారి పేరుపట్టము వినియోగించువా యందరు. వారి శిష్యులును, మిత్రులును, ప్రతిపక్ష ప్రైత్రబహుళ ద్వాదశి మన జేకచరిత్రలో మహాపరిమైసమిగిగాను, సుప్రసిద్ధమైనదిగాను నుంచి శ్రీ శాస్త్రిగారి శిష్యవామాక్షరములను స్మరించుచు, వారియత్సవ కాలిగోరుచు భవ్యులగుదురు గాకమని కొంత మున్నాను.

క॥ సూర్యనారాయణ శర్మ.

హీరమండలము (గంజాంజిల్లా)

జలియన్ వాలాబాగు హత్యలపార్శ్వదినము ౧3 తేదీని శుభాష్టమి ౧౦ రంజేశ్వరు మహాత్మా గాంధీ మొదలగు దేశనాయకుల రూపకటనలు గల (భృ) (ద) య్యన పంజాబు జలియన్ వాలాబాగులో కండుకొలిది జనుల ప్రాణములను నిరంకుశముగాదీయదినము నేడే)తోడను జాతీయ తపాకములు గుమారు ౨౦ తోడను మృదంగ వాయిద్యముల తోడను జాతీయగీతములుపాడుచు యేరేగింపుటుక్కొనును జేసి సాయంత్రం ౫.౩౦ వేళకు బహుళలో జపారంభముగా నేటి దినముయొక్క మహాత్మ్యమును శ్రీ అంబోల గోపాలాచార్యులుగాకును పంజాబుకళలు కలుగుటకు కారణమును పిమ్మట అచ్చట చిత్రచిత్రిమైక కోర్టులని వ్యాయములని, విశారదులని పెట్టిరి. అచ్చటగల మనసాదరులకు సోదరివలలుట (పేటలతో సహా) పెట్టికాధలును శ్రీ పార్వతి ఈశ్వరకృపగాను గుమారు ౫1 1/2 కల యువకన్యనించి ప్రస్తుత కర్తవ్యమునగూర్చి మనము చేయవలసిన పనులు (భిద్దరు ధరియట, తిలకు స్వరాజ్య నిధికి దబ్బులిచ్చుట కాంగ్లెం సభ్యులుగా చేరట) మొదలగునవికెప్పి రాత్రి గలంబు సభను ముగి చిరి. (ఒక విశేషం.)

వరకవిషయములు

మృదాను - మూర్తెలు.

Table with 2 columns: Description and Amount. Rows include: వారి కంటి మారకము (1 1/2 4 7/82 పెన్నెలు), వారికిదిహాటు (ద్రాక్షలు) (1 1/2 4 8/82 పెన్నెలు), లండను దిహాటు (ద్రాక్షలు) (16 8/16 పెన్నెలు), వారికికొనగోలు రేటు (15 11/82 పెన్నెలు), మూడు కలలబాయికా (ద్రాక్షలు) (16 1/2 పెన్నెలు), కలకల మూర్తెలు, మూరకము, వారికంటి మారకము (1 1/2 4 1/16 పె), దిహాటు రిల్లులు (1 1/2 4 8/12 పె), గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలు (6 0/0 యునిటర్రములు 1926 చూ. 102/8), 6 1/2 0/0 యునిటర్రములు 1926 (102/4), 6 0/0 (1981 (102/10), 6 0/0 (1982 (104/), 10 యు. పి. కండులు 1926/41 (98/), పొంబయి మూర్తెలు, ఇంగ్లీషు వార్ బంగారు (25/4), మి.యి బంగారు రిక్షణం వైసలా (5/8), మొదటి తీర్మానము (25/1/6), రెండవ తీర్మానము (25/0/6), వార్ కండి రిక్షణం తీర్మానము (82/10), మొదటి తీర్మానము (82/6), మూరకము, కెల్లాంజుకంటిమారకము (1/16 పె), కెల్లాంజుకంటి 1 (1 1/2 4 1/82 పె)

పోర్టునెంటు జారీ గెజెటు

మంగళవారము, ఏప్రిల్ 17, 1923

జ్యా.డి.వ.ల్

బి. మొహిద్దీనుఖాన్ లోడిసా హాయి బహుమారుగాకు మదరాసులో తండ్రివలెనెడెన్ని మేజిస్ట్రేటుగను, డి.బి.టి కిల్లెరుగనున్న ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యయ్యగారు మూడవ (వెసికేస్సి మేజిస్ట్రేటుగను నియమించబడిరి.

కె.వి.నూర్

సందూరులో దివానుగ చేరినవిమోదము బల్లారి తహశీలు వాసుగ నున్న టి. రామచంద్ర అయ్యగారు డి.బి.టి, కే.టి.యి హోదాలనున్నట్లు కరిగిపోయియున్నది.

వి. పొన్నయ్యగారు సెలవులోనున్నందున వారిస్థానే డబ్బు ఎ కృష్ణమాచారిగారు రెగిస్ట్రార్ కాలకు సహాయకార్య దర్శిగ నుండురు.

సెలవుమీదనుండి గారు ఎక. సాంబశివశాస్త్రిగారు కృష్ణాజిల్లాలో కాబడినన్న సెవెల్ డిప్యూటీ కిల్లెరుగ నుండురు.

సానిక స్వరసాలవాళాఖ

డాక్టరు ఎస్. స్వామికాధనగారు మదరాసు విశ్వ విద్యాలయముపక్షమున వదరాసు కార్పొరేషను సభ్యుడుగ నెన్నుకొనబడిన.

డాక్టరు టి. టి. భాస్కరుగారు రాజీనామా నొసరి కుడను డాక్టరు జి. డబ్ల్యు. హార్డిగారు మదరాసు మెడికల్ కౌన్సిలుగభ్యుడుగ నియోజింపబడిన.

శ్రీ కాకుళముతాలూకా బోర్డువారిచే బి. డి.కే.రవాధ శాస్త్రిగారు గంజాంజిల్లా బోర్డుసభ్యుడుగ నెన్నుకొనబడిన.

హెచ్. సూర్యనారాయణ నాయకుగారు శ్రీ కాకుళముతాలూకా బోర్డు కుసభ్యుడుగ నెన్నుకొనబడిన.

మదరాసు మెడికల్ కాలేజిలో హెల్తుఆఫీసు కు ఇయకాగానే ఏ. శ్రీనివాసులుగారు బి. ఏ. ఎల్. ఎం. ఎస్ గారు నిజయ్యడ్యూటిమిద జనరల్ ఆఫీసర్ (మెడి) నుండురు.

విశాఖజిల్లాము మెడికల్ స్కూలులో తెప్పకునున్న సి. తోటాద్రి ఎల్. ఎం. ఎస్. గారు అచ్చటనే డిస్టిక్టుమెడి కల్ ఆఫీసుకు అసిస్టెంటుగ నుండురు.

కాల్యాండ్ లోకల్ ఫండుఅస్సెట్రిగారు డి. హరి రావు ఎం. బి. ఎస్. గారు విశాఖజిల్లాములోని మెడికల్ స్కూలు తెప్పకుగ బడలాంపబడిరి.

వి. ద్వ్య

రాజుహోంబ్రదవరము ప్రభుత్వకళాశాలలో అసిస్టెంటు తెప్పకుగ నున్న డి. అప్పలనరసింహం పంతులుగారు వంథ కోణం కళాశాలలో తెప్పకుగ బడలాంపబడిరి.

రి. జి. ప్రేమ్ ను

చిత్తూరులో జాయింటు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగ నున్న ఎ. తప్పకామిశాస్త్రిగారు తాత్కాలికముగ అచ్చటనే రిజిస్ట్రార్ పనిగూడ చూచుచుండురు.

వ్యాయకాఖ

కేలూరులో ఆక్టింగు కలెక్టరుగ నున్న ఎస్. ఎస్. సుబే శత్యుగారు కేలూరులో పనియియగానే రెండుకుట (ప్రిన్సిపల్) మునలగు వెడలకుర.

ఆక్టింగు కలెక్టరుగ నున్న టి. జి. రామస్వామిఅయ్యగారు మార్కాపుం డిస్ట్రిక్టుమునలగు మార్పుబడిరి.

పి. డబ్ల్యు

శి. ఎస్. హెబ్బాకుగారు గోదావరి తూర్పుడివిజనుకు అసిస్టెంటు యంజనీయరుగ మార్పుబడిరి.

రుధిరోద్ధారి సంవత్సరాది సంచిక

సంవత్సరాదిసంచికలు తయారైనవి. చందా దార్లకు పి. పి. లు కంపుట ప్రారంభించితిమి. నెంబర్ల వారిగా రోజు కొంతమందికి రవాణా చేయబడు చుండును. దినపత్రిక సంవత్సరచందా దారులకు ఖరీదు 1-0-0. పొరపట్రిక చందా దార్లకును, దినపత్రిక సంవత్సరతక్కువచందా దార్లకును ఖరీదు 1-4-0 నిర్ణయింపబడినది. ప్రతి సంచికకు తపాలవ్యయము 0-4-0, మనిఆర్డరు రుసుము 0-2-0 తగులుబడి యగుచున్నది.

భాషాభిమాను తెల్లరు తప్పక స్వీకరించి మా యద్యమమునకు తోడ్పడ గోరుచున్నాము. వ్యవస్థాపకుడు.

తెల. 7 తలలు కట్టింది, మదరాసు.

18-3-23 తేదీ ఆదివారమునాటికి రాజవహుళాక్షరము
సాక్షమువారిపరమమును చేతిమీ ఆనాడు పునమునకువచ్చు
బోవు ప్రయాణముల సంఖ్యను వారు చేయు గోవిందనాథ
స్వామిలను చెప్ప వలసికాదు. వచ్చేవారు వచ్చుచుండిరి.
వెళ్లవారు వెళ్లుచుండిరి ఆనాడు సాయంకాలమే బయలుదేరి
భద్రాద్రికి పోవువరకు వెళ్లితిమి. బయలుదేరునపుడు రామనా
మస్వరణ చేయుచు గోవిందలు కొట్టును యాత్రికులంతరు
కొబ్బరికాయలు కొట్టి గంగాభవానికి కనుపుకు వుచుట నర్పించిరి.
కాత్రి రెండు గూములు లగునప్పటికి కొవ్వూరు తమర
దేవము దాటి పడవ నొకమొరకయెట్ల కట్టివేసి తెల్లవాడబామున
లేచి బయలుదేరి తదంతము పదిగంటలగునప్పటికి పట్టనముగడ్డ
పడవ నాపి వంట చేసికొని భుజించి మెట్టనే బయలుదేరి మర
నందేవ్వరము దాటి పోత్యంగంకినాడ దాటితిమి. ఇచ్చటనే
తూర్పుకనులు ప్రారంభము పోత్యంగ అనునొక దేవి ఆలయము
నొకగొండదిగువను గండిసమీపమున కలదు. ఇచ్చటనూడ పను
పునుండును కొప్పురికాయలు గంగాభవానికి యాత్రికులందరికిం
చిరి. గూటునట్టి దాటి తూర్పు కనుచులలో ప్రవేశించితిమి.
ఇచ్చట గోదావరి త్రామపామునలె మెలికలుతిగి ప్రవహించు
చున్నది. కొండలనడుమనున్న గోతావరి మామరపప్పుకు కన్నులు
తైరుతమగ నుండును. చుట్టు నలుభక్తుల కొండలు. ఇచ్చట
గోదావరి ముండు పల్లంగుమామలలో అంత్యమయ్యెనా అను
నట్లు కనపించును. కాత్రి అనగా సోమవారము కాత్రికి మంటూ
రువేరి యిసుకతిన్నెలవై వంటచేసికొని భుజించి అచ్చటనే
పండుకొని తరువాత మరల పడవనెక్కి బయలుదేరితిమి. తిన్న
గా వేరువరము కాటూరు అనుగ్రామమునాటి పోడూరుచేరి
అచ్చట వంటచేసికొని భుజించి మరల పడవనెక్కితిమి. సాయం
కాలమునకు పోసికొండలు చేరి ముగ్ధీతముగా దాటితిమి. ఈ
కొండల మెడకు నిరుభక్తుల చిన్న చిన్న గ్రామములు కలవు.
ఈకొండలు గోదావరిలోనే వరుసలుండి నుమారు 8,4 మైళ్లు
వ్యాపించియున్నవి. ఇచ్చట గోదావరి అపవిత్రమయినలోతు.
నకును పకవల నాపుకొనుటకు రెండుమూడు యిసుకతిన్నెలు
కలవు. ఈకొండ మెడకునూడ యాత్రికులందరు రామనామ
స్వరణ చేయుచు గోవిందలు కొట్టురు కొబ్బరికాయలు పనుపు
కుండును గంగాభవానికి అర్పించిరి. కొండలలో నశువనూడ
చిన్న చిన్న గూడెములు కలవు. కాత్రికి పూనవరముసమీపము
చేరి పడవల నాపి వంటచేసికొని భుజించి అచ్చటనే పర్యటించి
తిమి. తెల్లవారుబామున లేచి మరల పడవనెక్కి నడిపించి పట్టి
గంట లగునప్పటికి నొకచో నాపి భోజనములు చేసికొని సా
యంత్రమునకు శ్రీరామగిరి చేరితిమి. ఇచ్చట శ్రీరామచంద్రుడు
నొక కొండపాదకలను. శ్రీరామగిరి అనునది నొక్కచిన్న గ్రా
మము. ఈయన యోగారామడట ఆరాత్రి ఉడయము స్నానిని
సేవించుకొని మరల బయలుదేరి చివరకొండ ప్రాంతమున
వంటచేసికొని భుజించి మెడకట్టిగూడెం, వారిసుగ్రీవుల
కొండలు దాటి మానవరము చేరితిమి. మానవరముదిగువనే కలది
యొక్కపాడు గోదావరిలో కలిసికొని. ఈపాడులోని నీరు
పొగాకు మడ్డినీరువలె ఎల్లగాను త్రాగువారలకు నొకమును
పుట్టించును. ఇచ్చట యాత్రికులెవరు గోదావరినీరు త్రాగు
నూనవరమునూడ వెద్ద గ్రామమే. అచ్చట జిల్లాఫారెస్టు ఆఫీ
సు పోస్టాఫీసు తంతి కలవు. కాత్రి మానవరము ఎగువను పడవ
పిలిచి కళకరముతుండి భద్రాద్రికి కొంతదూరము నాటుబడు
పోవును 82 మైళ్లదూరము. బండికి దీని దూకాయలు తీసికొం
దురు. కాత్రి అ యిసుకతిన్నెలవై పర్యటించి తరువాత లేచి
బయలుదేరి ముగ్ధీగూడెం, మహారస్వామి ఆలయము దాటితిమి.
ఈ ఆలయ సమీపమున పులుల భయము కందట. తిన్నగా
సాయంత్రమునకు చుప్పనాతిపడి దాటి పీకవిల్లిదాటి కాత్రికి
పడవ నొకచో నాపి వంటచేసికొని భుజించి పర్యటించితిమి.
తరువాత అనగా కనివారంఉడయము బయలుదేరి పోడవరం
దాటి అచ్చట మరల భుజించి కోరులకొండ మెడలగు కొండ
లనుదాటి ఉష్ణగుండములనూడ సాయంత్రమే దాటి అల్పా
నొక యిసుకతిన్నెలవై వంటచేసికొని భుజించి పర్యటించి ఆది
వారం శ్రీకృష్ణ కాలముననే బయలుదేరి 8-30 గంటలకు భద్రా
ద్రికి చేరితిమి. ఇచ్చట ఆలయము ఒకొండపైన కలదు. ఇది
శ్రీ హైదరాబాదునబాబుగారి స్వాధీనములోనున్నది. ఆయ
న యే ధర్మ కర్త. భద్రాచలము తాలూకా
గ్రామము. ఈ గ్రామము నులందరు గోదావరి
నీరు త్రాగుకలసికొని వుండినది బాబులు ఎవరైనను లేదు

అమృతాంజనము

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.
250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూప 1-4-0
507 మాత్రలమాత్రము అందరును కృత్యానులేక వాడవచ్చును. ముఖ్యముగా తొంబాలముతో
వాడిన మలబద్ధకము ఎంతకాలము నుండియున్నను మాయమగును. తక్షణమే 6 బుడ్లకు పంపును.
ఎస్. పార్థసారథి ఆయుర్వేదము, ఏజంటు, బెన్సు ఆంధ్రుల కోసైవాపురము.
పాల నుభోదయ ఇది బిడ్డలకు కల్పకరువు. (కేవలమైన మూలికలనుండి కాస్త్రీ) క్రమంగా తయారుచేయబడి
నదికర్మకర్త, అకలి తక్కుముట్ట, భేనులు, వరుపులు, నీటి, చిక్కిపోవులు, నిద్రలేపు, మలబద్ధకము మొదలగు
వాటిని పోగొట్టి మంచినీరును పుష్టినిచ్చును. 20 బిడ్డలకు సరిపోవు ఔషధము బుడ్డి 1-కి ధర 0-12-0
507 మాత్రలమాత్రము నిజముగా అన్ని వ్యాధులకును మంచి గుణమిచ్చినది. 12 బుడ్లకు పంపవలెను.
వెంకటరావు దేశపాండి డైరీ కార్వో డెక్కా వ్రెస్టు బ్రహ్మపూరు, గుల్బర్గా.

రు. 2 లు ఔషధములుకొనువారికి మా శ్రీరాములవారి వట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం.

ప్రాంచి:— వెంకటేశ్వర, కంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు, ప్రాంచినుండి వి. పి.ఎ. కంపెనీవల్ల.

పాశ్చాత్య వెంకటాచల కుండితులు శ్రీ శివారావువ వైద్యశాల మైసూరు. (3)

"Everybody's
favourite
Toilet
Kamlaia oil &
OttoDilbaha
Sold Every
where."

వెంటుకలే అందము. రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు చుక్కతో తుడిచుకొనుట కర్మకరుము.
తుడిచుచుట వెంటుకలపైనుండి వెంటుకలు పోవలెవును.
అంతకును రానియ్యవద్దు.
నేడే
కామినీయా నూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు.
ఇది కెంతయు చేయవలెనది.
వెంటుకల కెట్టి లోక మున్నును, లోక మందకు మున్నును,
యది విశ్వవ్యాప్తము.
వెంటుకలు తిట్టుట కాని, గుడ్డుకాని కాని యుండదు.
మా వెంటుకలు మరల యెప్పుడో తెల్లవరమున గల్గి వచ్చు
కల నుండి తెరయు చుండును.
ఈ లోకమున దీనిని వరిపించి చూడును.
వెంటుకలు యెట్లున్నవి యగునో కనిపెట్టుడు.
కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ చేయును.
వెంటుక 1-కి 2-కి మరలము. వి. పి. చార్జీలు క్రత్యేకము.
అన్ని పోల్తులను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇది మంచి లక్షణముగా కంటికివచ్చును, సువచితముగా

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

అంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికల్స్ కంపెనీ,

155 బామ్బాయిమార్గము, బాంబాయి.

రత్నపురుషలేఖ్యం

గుణవ్యాధులవలన, అతిసంభోగమువలన, ఇతర కారణముల
వలన, కలిగిన కుక్కునమును పోషించి బలముకలుగజేయును. ఈ
మాదికామహిమ తెలియనివా యుండదు. విశేషించి ప్రాయశః
కరము లేదు. శ్రీ 1-కి రు. 2-4-0 య.

శగరోగనివారిణి లేఖ్యం

అన్ని విధములగు శగలను అప్పుకొనుగా వదుల్యును శ్రీ 1-కి-0
శోధనానికి శుభాగు 2-దిశము

వట్టాభిరామ వైద్యశాల, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

శుద్ధస్వదేశి సిరా

బంగారు వెండిపతకము బహుమతిపొందిమి.

కాంపిల్లుకుగాను 0-0-6 పోస్టేజీ పంపవలెను

అన్ని పోల్తులను విశేషముగా వలెను.

(1) బ్లూబ్లాస్ ఫలసిరాపొట్టును, ఆర్యానింకు } 0-0-3

బుడ్డిసిరా, ఆవును. పొట్టు 1-కి } 0-0-3

(2) యెర్రసిరాపొట్టును డిబ్బో } 0-0-3

(3) అకుపచ్చసిరా పొట్టును డిబ్బో 1-కి } 0-0-3

(4) బ్లూబ్లాస్ ఫాన్ టెన్ టెన్ సిరాపొట్టును } 0-6-0

చాలాక్రేక మైమునువి.

జె. గంగాధరశాస్త్రి అండ్ సన్సు,

కాకినాడ, మార్కెటాపురము.

మలయచందనము

గనేరియా అను ఔషధమునకు విశేషము

కర్మకరుము. విశేషముగా కని తెలుసు.

ఎటువైపు, తెలుపు, వచ్చు, అను మాత్ర

విధముల గె. గ. లో. గ. మ. న. ల. మ.

పుటలలో ముద్దము. శ్రీలంకాన

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,

కామినీయా నూనెను, లోక మందకు మున్నును, లోక మందకు మున్నును,